

1Korinto

Korinto Ekalesia veize Paulo'a

Mirihirote'e So'ağa Ibi'a

Ihore Ġoe'a

So'a 'ahi'e Paulo'a Efeso zamağano Korinto ekalesia veize mirihiro. Ani'a ibite Korinto zamağano muri tiba zu ġaha'eta radiu'ena'a, haramoziro. Korinto'e Giriki azağa ne boro багаğa, ebu vase ġehağani'a hağai sau'a nunu hağae'ena'a radiunu. Korinto ekalesia azağani'a zeğe bo'ağano furerarote'e adugağa nunu moneo so'a 'ahoga mirihadu Paulo tuğuniro, ebu Paulo'a so'a 'ahi zamağano zeğe ġadimu nae-naeziro. Ani'a so'a 'ahi hina zeğe aduga nu zu hağaize sau'a nu ihozadu zeğe'a fainoga uratiro.

¹ Eğe, Paulo'e Badi'a'a ane urao Keriso Iesu apostolo vaseğano huhiro. E emeğe nego, Sositene teite so'a 'ahi mirihe'ohe.

² E Korinto zamağano Badi'a mone ekalesia veize so'a 'ahi tuğure'ohe. Za'e Keriso Iesu teite tiburanadu zağoga reiro, ebu Badi'a mone azağa reifine huziro. E zae mazao uhiu ġoe'a tuğure'ohe, ebu haba nidu'a zamağano iniu emeğe Zuhi'a Boro Iesu Keriso mazao kurau'ete'e azağa nidu'a mazao zuni uhiu ġoe'a tuğure'ohe. Iesu Keriso'e zeğe zu emeğe Zuhi'a Boro.

³ Badi'a emeğe Mama zu Zuhi'a Boro Iesu Keriso'a zae mazao manoga zu zama roğeğa zini'eno'i.

Badi'a mazao Manogā Tauḡi Reiro

⁴ E za u'ano iḡaiḡa Badi'a mazao manogā tauḡi ra'ohe, mazaḡa za'e Keriso Iesu teite tiburanadu Badi'a'a zae mazao manogā fureniro.

⁵ Zae'a Keriso teite tiburanadu Badi'a'a ḡau nidu'a moneo danaziro 'ahine, za'e ma'ora azaḡa teigiro. E'ano'o za'e ḡoere nunu zamaḡano faine ḡoere'ohe zu edeḡa nunu meiro.

⁶ E'e ibiḡano, Keriso moneo rae furenirote'e hariḡani'a zae bo'aḡano edau gigararo.

⁷ 'Ougadu za emeḡe Zuhi'a Boro Iesu Keriso'a arite'e madaḡa guhine inare'ete'e zamaḡano vine moneo ḡahunoneni 'ahoga mene fer-eze'ohe.

⁸ Badi'a'a zae inarazi'uma, onamo ḡonaga me'uma. 'Ougine, emeḡe Zuhi'a Boro Iesu Keriso'a barite'e madaḡano zae mazaono'o ve'oḡani 'ahoga mene horoni'uma.

⁹ Badi'a'e zamaḡa nidu'a hina haḡae'ohe. Ani'a za huzadu za'e ane ubuga, emeḡe Zuhi'a Boro Iesu Keriso teite unihe'ohe.

Ekalesia Bo'aḡano Rovotiro

¹⁰ Nego nabudi, emeḡe Zuhi'a Boro Iesu Keriso niḡano eḡe'a zae inare zi'ohe. Zae nidu'a ḡoereze tibano idano'i. 'Ougine zae bo'aḡano rovote'eta'a'e mene furera'uma, rehano zamaze zu zamaroneze'a hube hune tibura'uma.

¹¹ Eḡe nego nabudi, eḡe'a 'ahige inare zi'eta'a'e, mazaḡa Kiloe teite ne tibano radiu'ete'e azaḡa nu'a zae bo'aḡano roteto'a fureru'eta'a'e ihohiro.

¹² Roteto a'e 'ahiguḡa: Zae bo'aḡano nu'e raena'a, "E Paulo hegote'ohe," u nu'e, "E Apolo

hegote'ohe," u nu'e, "E Petero hegote'ohe," u nu'e, "E Keriso hegote'ohe," rae ra'ohe.

¹³ Iniu'a Keriso rovoniro? Ege, Paulo'a zae veize satauro rana rudarohe? Za Paulo nigano babatiso meirohe?

¹⁴ E Badi'a mazao manoga tauqi ra'ohe, mazaqa e zae bo'agano 'ahogani mene babatisoniro, rehano Kirisipo zu Gaio da'o babatisoziro.

¹⁵ E'ano'o zae bo'agano iniu'a ege nigano babatiso meiro rae rouga'e mene idaqa.

¹⁶ (Hube, e Stefana teite ne tibano radiu'ete'e azaqa zuni babatisoziro. Rehano vase nunu babatisoniro ga mene, e mene zamare'ohe.)

¹⁷ Mazaqa Keriso'a e vase babatisozifine mene tuqihiro, rehano hari manoga haramifine tuqihiro. Ege'a hame'etene, vase zamarone huhuzaqa hina haramoga'e ani mene uratiro, mazaqa Keriso'a satauro rana rudarote'e hariqa manoga gigi'aqa'e huga o'o'a rae mene reifine ra'ohe.

Keriso'e Badi'a mazaono'o Arirote'e Gigi'aqa zu Zamaroneqa Huhuzaqa

¹⁸ Badi'a'a ruizite'e azaqa'e Keriso'a satauro rana rudarote'e hariqa'e kauriga rae ra'ohe. Rehano eme, gabone hide'ete'e azaqa'e Keriso hariqa a'e Badi'a mazaono'o arirote'e gigi'aqa rae ra'ohe.

¹⁹ Buka Zagogano 'ahige rae mirihiro,
"Ege'a vase huhuzaqa mazaono'o zamaroneze huhuzaqa ruini'uma

ebu edeḡa boro azaḡa mazaono'o edeḡaze
boro 'ui'uma."☆

20 Vaze huhuzaḡa'e noumao? Edeḡa boro
azaḡa'e noumao? Izidi madaḡano faine
ta'irote'ete'e azaḡa'e noumao? Badi'a'a raha
azaḡa zamaroneze huhuzaḡa mae kauriziro!

21 Mazaḡa Badi'a'a ane zamarone huhuzaḡano
haḡadu raha azaḡani'a zamaroneze huhuzaḡa
hina Badi'a edere'eta'a'e 'uiro. Rehano haramo
egoga'e kauriḡa heuḡa hina fie'ete'e azaḡa
ḡabozi'uma rae zamaḡa ohoniro.

22 Iuda azaḡa'e haḡai gigi'aḡa haḡaoga
umide'ohe, u Giriki azaḡa'e zamarone huhuzaḡa
vaḡe'ohe.

23 Rehano eme'e satauronirote'e vazeḡa,
Keriso moneo haramo'ohe. Emeḡe haramo'e
Iuda azaḡani'a he'ehe'ene'ohe ebu Iuda mene
azaḡani'a kauriḡa rae ra'ohe.

24 Rehano Iuda azaḡa zu Iuda mene azaḡa*
bo'aḡano Badi'a'a huzirote'e azaḡa nidu'a
mazao Keriso'e Badi'a gigi'aḡa zu zamaroneḡa
huhuzaḡa rae ihoze'ohe.

25 Vaze nu'e Badi'a'a haḡae'ete'e haḡaiḡa'e
kauriḡa rae zamari'uma, rehano ani'e za-
maroneḡa huhuzaḡa hina haḡae'ohe, a'e vaze
zamarone huhuzaḡa ufeta vitinoga. Vaze nu'a
Badi'a'e zoreḡa rae zamari'uma, rehano ani
inara'e vaze inaraḡa ufeta vitinoga.

26 Nego nabudi, Badi'a'a zae huzirote'e
madaḡano za'e nougirota'a'e zamaro'i. Vaze
zamare'ete'e ibiḡano ḡiazitotene, zae bo'aḡano

☆ 1:19 1:19 Isaia 29:14

* 1:24 1:24 *Giriki azaḡa*

vaze huhuzaḡa'e mene ḡehaḡa zu inarazeta azaḡa mene ḡehaḡa ebu nize boroboro azaḡa zuni mene ḡehaḡa reiro.

²⁷ Rehano vaze huhuzaḡa mae mazagarozoga veize Badi'a'a rahao kauriḡa azaḡa ohotiro, ebu inarazeta azaḡa mae mazagarozoga veize rahao zoreḡa azaḡa ohotiro.

²⁸ Badi'a'e raha azaḡani'a owoe ḡiane'ete'e ḡauḡa zu he'ehe'ene'ete'e ḡauḡa zu huga o'o'a rae zamare'ete'e ḡauḡa ohotiro. A'e, raha azaḡani'a nagini'e ḡau boro rae zamare'ete'e ḡauḡa ruinifine ra'ohe,

²⁹ ebu vazeni 'ahogani'a Badi'a ubumao ane'a bare niḡa mene mae itifine ra'ohe.

³⁰ Badi'a'a za'e Keriso Iesu teite tibuziro. Iesu'e emeḡe veize Badi'a mazaono'o aradu Badi'a zamarone huhuzaḡa ihofiro. Ani u'ano, eme'e Badi'a ubumao duduga rae reiro, zaḡoḡa rae reiro zu haḡai sau'anono'o bohataro.

³¹ E'ano'o Buka Zaḡoḡano 'ahige rae mirihiro, "Iniu'a nagini nigunihi reine, Zuhi'a Boro'a haḡairote'e haḡaiḡa moneo niguni'uma."☆

2

Satauronirote'e Vazeḡa, Keriso moneo Harame'ohe

¹ Nego nabudi, e zae vaḡe amadu Badi'a'a ibite 'u'uru tirote'e hariḡa manoga haramozitene, ḡoere manohuga ga zamarone huhuzaḡa boro hina mene ziro.

☆ **1:31 1:31** Ieremia 9:23-24

² Mazaḡa e zae teite radiunute'e zamaḡano ḡau nidu'a aḡutanadu Iesu Keriso zu ani'a satauro rana rudarote'e moneo da'o haramozini'uma rae zamare huniro.

³ E zae teite radiunutene, e taoraro ebu rihanadu rereraro.

⁴ E'e vaze zamarone huhuzaḡa ebu ḡoere manomano hina mene ḡoeriro zu mene haramiro, rehano Badi'a Vine'a inaraḡa ihozite'e mae ḡihine'ena'a, hari manoga haramoziro.

⁵ A'e zae'a vaze zamarone huhuzaḡa hina mene fioga veize, rehano Badi'a inaraḡa hina fioga veize ra'ohe.

Badi'a Zamarone Huhuzaḡa

⁶ Rehano eme'e vine moneo ḡuhurirote'e azaḡa mazao zamarone huhuzaḡa zi'ohe. A'e izidi madaḡa azaḡa zamaroneze huhuzaḡa mene heuḡa, ebu raha 'ahi zuhi'azi'ena'a rudau hauḡite'e azaḡa zamaroneze huhuzaḡa mene heuḡa.

⁷ Rehano eme'e Badi'a'a ibite 'u'uru tirote'e zamaroneḡa huhuzaḡa moneo ḡoere'ohe. A'e, ane'a 'izema raha zu adure haḡaogano ani'a nife mae ḡihinoga veize zamaḡa ohonadu 'u'uru tirote'e zamaroneḡa huhuzaḡa ra'ohe.

⁸ Raha 'ahi zuhi'azi'ete'e vazeḡani 'ahoga'e zamaroneḡa huhuzaḡa a'e mene ederiro. Ze ed-erifone, Zuhi'a Boro ḡihi'aḡa mene satauronifo.

⁹ Rehano Buka Zaḡoḡano 'ahige rae mirihiro,
“Vazeni 'ahogani'a ubumaḡa hina mene
horonirote'e ḡauḡa,
teḡaḡa hina mene iḡirote'e ḡauḡa,

zu hugano furera'uma rae mene zamarirote'e
 ġauġa,

Badi'a'a iniu ane zamare'ete'e azaġa veize
 ruhibiro.”☆

¹⁰ 'Ugūġa'e Badi'a'a ane Vineono'o emeġe mazao
 fureniro. Ane Vine'e ġau nidu'a edere'e 'ahine,
 Badi'a'a toġanadu 'u'uru tirote'e ġauġa zuni
 edere'ohe.

¹¹ Iniu'a vaze 'ahoga zamarone edere'ohe? Vaze
 'ahoga zamarone'e ane zamao vigani'a da'o
 edere'ohe. E'e teige, vaze 'ahogani'a Badi'a
 zamarone mene edere'ohe, rehano Badi'a Vine'a
 da'o Badi'a zamarone edere'ohe.

¹² Eme'a meirota'a'e mene raha mone viga,
 rehano Badi'a mazaono'o arirote'e Viga. E'ano'o
 Badi'a'a rifirote'e hariġa manōġa ġahunoneġa
 faine ederi'uma.

¹³ Eme'e hari manōġa ġahunoneġa e'e moneo
 ġoere'ohe. Eme'a ġoere'etene, vaze zamarone
 huhuzaġa hina ihofirote'e ġoe'a hina mene
 ġoere'ohe, rehano Badi'a Vine'a ihofirote'e ġoe'a
 hina ġoere'ohe. Vine mone ġoe'a'e Vine mone
 azaġa me'odozini'ohe.*

¹⁴ Rehano iniu Badi'a Vine mene meirote'e
 azaġa'e Badi'a Vineono'o are'ete'e ġauġa mene
 mae ġihine'ohe. Ze'e Badi'a Vineono'o are'ete'e
 ġauġa'e kauriġa rae zamare'ohe zu e'e huga zuni
 mene faine edere'ohe. Mazaġa Badi'a Vine mone
 ġauġa'e Badi'a Vine'a ihozadu faine edere'ohe.

¹⁵ Iniu Badi'a Vine meirote'e azaġani'a ġau
 nidu'a kotane'ohe, rehano vazeni 'ahogani'a

☆ **2:9 2:9** Isaia 64:4 * **2:13 2:13** Vine mone ġoe'a hina Vine
 mone ġauġa me'odozini'ohe.

Badi'a Vine meirote'e azağa kotazoga'e mene idağa.

¹⁶ Mazağa Buka Zağogano 'ahige ra'ohe,
“Iniu'a Zuhi'a Boro zama ederiro?

Iniu'a ani ihoni'uma?”☆

Rehano eme'e Badi'a Vine meiro 'ahine, Keriso zama edeğa.

3

*Ekalesia Bo'ağano Rovotirote'e moneo
Iraduguziro*

¹ Nego nabudi, ibite e vine mone azağa ġoreze'ete'e teige, zae ġorezoga mene idaranadu ahiri mone azağa ġoreze'ete'e teige, zae ġoreziro. E'e madağano za'e Keriso mazao ġadahe firote'e teigadu ege'a ene gurağa ġoreze'ete'e teige, ġoreziro.

² E za ogomu riğa hina mene ġubuziro, rehano nune hina ġubuziro, mazağa e'e madağano za'e ogomu riğa anoga'e mene idararo. Hube, za'e izidi zuni mene idağa.

³ Za'e 'ize ahiri mone azağa. Zae bo'ağano ahiahi zu rotete'e 'ahine, za'e ahiri mone azağa radu raha azağa hağai hegote radiu'ohe!

⁴ Zae bo'ağano nu'e raena'a, “E'e Paulo hegote'ohe,” u nu'e, “E Apolo hegote'ohe,” rae ra'ohe. E'e u'ano, e za'e ahiri mone azağa teige hağae'ohe rae ra'ohe!

⁵ 'Ougadu Apolo'e iniu? Ebu Paulo'e iniu? Apolo zu e'e Badi'a tuğure azağa radu zae'a Keriso mazao fioga veize zae tutuzirote'e azağa.

☆ 2:16 2:16 Isaia 40:13

Apolo zu e'e Zuhi'a Boro'a emeḡe tibatiba ri-firote'e gauḡa haḡae tauḡiro.

⁶ Eḡe'a ezone ḡoraro, ebu Apolo'a vu hina abuniro, rehano Badi'a'a ḡuhuniro.

⁷ Ḡorau'ete'e vazegā ga vu hina abune'ete'e vazegā'e mene ḡau boro, rehano ezone ḡuhune'ete'e Badi'aḡa'e ḡau boro.

⁸ Ḡorau'ete'e vazegā ebu vu hina abune'ete'e vazegā, anianine gau'e tiba. Ebu zeḡe tibati-bani'a zeḡezeḡe'a gauirote'e idunaḡano naegā hidi'uma.

⁹ Mazaḡa Apolo zu e'e Badi'a teite tiburu gaue'ete'e azaḡa, ebu za'e Badi'a meba zu Badi'a ne.

¹⁰ Badi'a'a eḡe mazao furenirote'e manogāḡa u'ano, e'e ne ogoru'ete'e vazegā manogā tauḡi teige ne ogoratite'e haba'a sebaniro. Ebu vase 'ahogani'a haba e'e amaḡano ne ogoru'ohe. Rehano ne ogoru'ete'e vazegā tibatiba'e nouge-nouge ne ogoratite'e moneo tohutohi'uma.

¹¹ Badi'a'a amahi Iesu Keriso ohonadu Iesu'e ne ogorafine haba sebanirote'e haba'a teigiro. 'Ougadu vase 'ahogani'a haba 'ahoga sebanoga mene idaḡa.

¹² Vaze nu'e sebanirote'e haba'a e'e rana golo ga siliva ga hadi naegā boro hina ne ogora'uma, u nu'e ire ga ve ga imi hina ogora'uma.

¹³ Ebu ze'a ne manogā ogoraro ga sau'a ogorarote'e moneo Badi'a'a deheru rae furenite'e madaḡani'a aradu gauze huga ederi'uma. E'e madaḡano Badi'a'a ire roga hina tuhuzi'uma. Ire roga'a tuhuzadu iniu'a faine gauiro ga iniu'a ve'one gauirota'a'e rae furen'i'uma.

14 Ire roga'a tuhuzite'e madaḡano, iniu'a ogorarote'e neḡa mene iri hauḡine, ani gauḡa naeḡa hidi'uma.

15 U iniu'a ogorarote'e neḡa'e iri hauḡine, ani mazaono'o manogani'a dauḡi'uma. Ani ḡabone hidi'uma rehano, ire roga mozareḡanono'o riḡa ferau'ete'e teigi'uma.

16 Za'e Badi'a kuru neḡa rae ra'eta'a'e ebu Badi'a Vine'a zae zamao radiu'eta'a'e edeḡa ga mene?

17 Iniu'a Badi'a kuru neḡa ruinine, Badi'a'a ani ruini'uma. Mazaḡa Badi'a kuru neḡa'e zaḡoḡa ebu za'e ane kuru neḡa.

18 Za zae'a bare ago kaurirano'i. Zae bo'aḡano iniu'a raha 'ahi azaḡa ubumao ane'a bare huhuzaḡa rae zamaro'idene, kaurikauro'i. 'Ougine, ani'e Badi'a ubumao vaze huhuzaḡa re'uma.

19 Mazaḡa raha azaḡa huhuzaḡa'e Badi'a ubumao kauriḡa. Buka Zaḡoḡano 'ahige rae mirihiro,

“Badi'a'a vaze huhuzaḡa tutunadu

vaze ane zamarone huhuzaḡa u'ano ane bare 'ahirine'ohe.”☆

20 Ebu bare 'ahige rae mirihiro,

“Zuhi'a Boro'e edeḡa, vaze zamarone huhuzaḡa'e huga o'o'a.”☆

21 E'ano'o vaze moneo ago niguno'i. Mazaḡa ḡau nidu'a'e zae mone ra'ohe.

22 Paulo ga Apolo ga Petero'e* zae veize, ebu raha 'ahi ga ḡabone ga rune ga izidi madaḡa

☆ 3:19 3:19 Iobu 5:13 ☆ 3:20 3:20 Salamo 94:11 * 3:22 3:22

ga zama mone madaḡa—ḡau nidu'a'e zae mone ra'ohe.

²³ Ebu za'e Keriso mone, ebu Keriso'e Badi'a mone ra'ohe.

4

Keriso Apostolo Azaḡa

¹ E'ano'o vase'a eme'e Keriso tuḡure azaḡa zu Badi'a'a ibite 'u'uru tirot'a'a'e rae furene'ete'e gaḡa haḡae'ete'e azaḡa rae zamari'uma.

² Ebu tuḡure azaḡa 'ahiguḡa'e zeḡe'a zamaze nidu'a hina faine gaue'eta'a'e zuhi'aze ihoni'uma.

³ Zae'a e kotahoga ga raha azaḡani'a e kotahoga moneo e mene zamare'ohe. Eḡe zuni eḡe bare mene kotahe'ohe.

⁴ Eḡe zamarone'e e ve'oḡa 'ahoga mene haḡairo. Rehano e'e u'ano, e Zuhi'a Boro ubumao ve'oḡani 'ahoga o'o'a rae mene ra'ohe. E kotahe'ete'e vazega'e Zuhi'a Boro.

⁵ E'ano'o 'izema Badi'a'a ohonirote'e madaḡani'a arogano ḡauni 'ahoga zuni ve'oḡa rae ago ro'i, onamo Zuhi'a Boro'a ari'uma. Zuhi'a Boro'e vase'a uzabo zamaḡano 'u'uru tirot'a'a'e agaḡano tutune ari'uma ebu vase zamazeo zamarirota'a'e fureni'uma. E'e madaḡano vase tibatiba'e Badi'a'a niguni'uma.

⁶ Nego nabudi, eḡe ḡoere 'adi'e eḡe zu Apolo mazao idanadu ihoziro. 'Ougirota'a'e zae'a manoḡa hidifine, ebu “Buka Zaḡoḡano nagini mirihirote'e egohano'i,” rae ra'ete'e iradugu ḡoe'a 'ahi zae'a faine zamaradu ederifine ra'ohe.

Ġoere 'ahi huga faine ederine, za'e vase 'ahoga nigunadu hena 'ahoga'e mene ovoe ġiani'uma.

⁷ Nougadu za zae'a bare vase 'ahoga'ahoga ufeta vitizoga rae zamare'ohe? Zae'a meirote'e ġauġa nidu'a'e Badi'a'a naeġa o'o'a ziniro! Nougadu e'e ġauġa nidu'a'e mene Badi'a mazono'o, rehano zae inara hina meirote'e teige nize mae ite'ohe?

⁸ Za amahi zae mazao ġau 'ahogani'a mene fereze'ohe rae zamare'ohe! Za'e amahi vine moneo ma'ora azaġa rae zamare'ohe! Eme'e 'ize mene kini rehano, za'e kini reiro rae zamare'ohe! Za'e hube hune kini reifone, manoga tauġi reifo! 'Ougifone, eme zuni zae teite kini reifo!*

⁹ Rehano e 'ahige zamare'ohe. Badi'a'a eme, apostolo azaġa'e iniu hunio zimi'uma rae reirote'e ġu'a azaġa teige ġonaga iġuriġano ohofiro. 'Ougadu raha 'ahi azaġa nidu'a zu tuġure viga nidu'a eme murire'ena'a, ġirihofe'ohe.

¹⁰ Keriso u'ano, vase'a eme'e kauriġa rae ra'ohe, rehano za'e Keriso teite tiburanadu vase huhuzaġa rae ra'ohe! Eme'e taoġa, rehano za'e inaraġa! Eme'e vase'a ovoe ġiafe'ohe, rehano za'e gubaze'ohe!

¹¹ Ibite onao izidi zuni eme vinife'ena'a zu irine mo'ofe'ena'a, ragave'ohe. Dabuafe'e sautaro zu vase'a boufe'ohe zu nefe o'o'a.

¹² Eme 'evorefe hina ġihau gaue'ohe. Iniu'a emeġe mazao aduga tuġutuġu hido'i rae sausaufe'etene, eme ze'a manohuga hidoga

* **4:8 4:8** vesi 8-10 zamaġano, Paulo'a ze ġirihozini'ena'a roze'ohe.

veize umide'ohe. Iniu'a eme sausaufe'etene, eme zamafe obone gigane'ohe.

¹³ Iniu'a eme rae sausaufe'etene, eme'e rogeru naenaezi'ohe. Ibiteono'o onao izidi eme'e raha 'ahi toraga teige'ohe, zu raha azaḡani'a mae mode'ete'e busiḡa mumuḡa teige'ohe.

¹⁴ E 'ahi mirihe'eta'a'e za mene mae maza-garozifine, rehano za'e eḡe zamarone tahi'aḡa teige iraduguzifine ra'ohe.

¹⁵ Zae'a keriso hegote radiu'ete'e zamaḡano vase nidu'a 10,000 zae ibitozi'uma gaogi. Rehano zae mazao moze'e tiba da'o. Mazaḡa e hari manōḡa haramozirote'e u'ano, zae'a Keriso Iesu hegote radiu'ete'e zamaḡano e moze teigiro.

¹⁶ E'ano'o eḡe'a zae mazao inare umide'ohe, "Eḡe tuhutuhuhe rado'i."

¹⁷ E'e u'ano, e Timoteo zae vaḡe tuḡune'ohe. Ani'e eḡe zamarone ubude ebu zamaḡa nidu'a hina Zuhi'a Boro mazao fie'ete'e vazēḡa. Eḡe'a Keriso Iesu teite tiburanadu nougenouge radiu'ete'e moneo zae'a bare zamaroga veize ani'a zae edemazi'uma. E'e moneo'e eḡe'a haba'ahaba'a nidu'a onamadu ekalesia nidu'a zuni ihoze'ohe.

¹⁸ Zae bo'aḡano nu'e e zae vaḡe mene ami'uma rae zamaradu zeḡe'a bare nize mae ite'ohe.

¹⁹ Rehano Zuhi'a Boro'a uratine, e'e ḡarihe zae vaḡe ami'uma. Ebu nize mae ite'ete'e azaḡa ḡoere moneo da'o'e mene, rehano nagi inaraḡa ze'a meirote'e moneo zuni ḡiazi'uma.

²⁰ Mazaḡa Badi'a'a zuhi'azi'ete'e azaḡa'e mene ḡoere tauḡe'ohe, rehano Badi'a'a zini'ete'e inaraḡa hina ani egohu'ohe.

²¹ Za no'e ufeta urate'ohe? E dimuri mae ami'uma ga zae zamare borofe'ena'a zamahe rogega hina ami'uma?

5

Ekalesia bo'aḡano Daro Fu'a Haḡae'ete'e moneo Roziro

¹ E zae bo'aḡano daro fu'a haḡae'ete'e hariḡa igiro. E igirota'a'e ohoze 'ahogani'a moga inuga 'ahoga teite daroe'ete'e ra'ohe. 'Uguḡa haḡaiḡa'e Badi'a aḡu'a azaḡa bo'aḡano zuni o'o'a.

² Rehano za zae'a bare nize mae ite'ohe! Za'e haḡai 'uguḡa u'ano ufeta niau ḡoinahifo ebu de'uge haḡairote'e vazega'e zae bo'aḡano mae vaḡinifo!

³ E ahiri moneo'e mene zae teite rehano, vine moneo'e zae teite radiu'ohe. E'ano'o e zae teite radiu'ete'e teige, haḡai e'e haḡairote'e vazega'eḡe'a amahi kotaniro.

⁴ Zae'a emeḡe Zuhi'a Boro Iesu niḡano nu'oru'etene ebu eḡe vine zae teite radiu'etene, emeḡe Zuhi'a Boro Iesu inaraḡa zuni emeḡe teite radiu'ohe.

⁵ Zae nu'onu'o madaḡano za'e vase e'e Sātani 'evoreo ri'ino'i. 'Ougine, Sātani'a ahi'a ruini'uma ebu Zuhi'a Boro'a arite'e madaḡano viga'e ḡabone hidi'uma.

⁶ Za zae'a bare nize mae ite'eta'a'e mene manoga. Isiti tahiḡa'e 'uvahu nogoga nidu'a ubane borofe'eta'a'e edega ga mene?

⁷ Isiti amahiḡa zae mazaono'o mae vaḡino'i, 'ougene za'e 'uvahu nogoga iziga isitiḡa o'o'a

re'uma. Hube hune za'e 'uvahu nogoğa iziga isitiğa o'o'a, mazağa emeğe İğine Modirote'e Muiğa mamoeğa, Keriso'e emeğe veize ğaboneğa ahe-tiro.☆

⁸ E'ano'o eme e'e Muiĝano, isiti amahiğa hina haĝairote'e 'uvahuğa odoga mene au matu'ihî, a'e zamarone sau'a zu haĝai sau'a isitiğa ra'ohe. Rehano zamafe nidu'a hina zu hugano haĝairote'e 'uvahuğa odoga isitiğa o'o'a au matu'ihî.

⁹ Ibite eĝe'a zae veize mirihirote'e so'ağa zamaĝano 'ahige rae ziro, "Daro fu'a azağa teite ago tiburano'i."

¹⁰ E 'ouge zirota'a'e raha 'ahao Badi'a aĝu'a azağa moneo mene ziro. Zeĝe bo'aĝano nu'e daro fu'a azağa ga ununu azağa ga ĝonore azağa ga ĝuriro badi'ağa mazao kurau'ete'e azağa. E zae mazao 'uguğa azağa teite ago tiburu radiu huno'i rae mene ra'ohe. Za zeĝe teite mene hune tiburu radihi rae reifone, za'e raha 'ahi modifo.

¹¹ Rehano e'a izidi mirihe'eta'a'e ekalesia nego nabudi bo'aĝano 'ahiguğa azağa teite ago tiburano'i rae ra'ohe. Ze zeĝe'a bare fie'ete'e azağa rae huze'ohe, rehano daro fu'a ga ununu ga ĝuriro badi'ağa mazao kurau'e ga vaze rae sausauze'e ga gagone fu'a ga ĝonore fu'a. Za e'eguğa azağa teite ogomu zuni ago ano'i.

¹²⁻¹³ Ekalesia enone azağa kotazoga'e eĝe gauhe? Mene, ze'e Badi'a'a kotazi'uma. Rehano zae ekalesia azağa'e zae'a kotazo'i! Buka Zaĝoĝano 'ahige ra'ohe, "Vaze sau'a a'e zae

☆ 5:7 5:7 Vaĝiniro 12:13, 21-28

ekalesia mazaono'o mae vaḡino'i."☆

6

Ekalesia Vazeḡa Kotane'ete'e moneo Ḡoeriro

¹ Zae bo'aḡano vase 'ahogani'a 'ahoga teite rotetadu kotao ohonihi rae reine, za nougadu Badi'a mone azaḡani'a ze kotazoga mene uratadu Badi'a aḡu'a azaḡani'a ze kotazoga urate'ohe?

² Zama moneo Badi'a mone azaḡani'a raha 'ahi azaḡa kotazita'a'e za aḡu'ahe? Za'a raha azaḡa kotazi'uma rehano, ḡau kome'akome'a faine kotane'ete'e inaraḡa'e zae mazao o'o'ahe?

³ Eme'a tuḡure viga zuni kotazita'a'e za ed-eri'uma! 'Ougine, izidi 'ahi ḡaboneḡano nagini'a fureru'ete'e ḡauḡa eme'a hube hune kotani'uma!

⁴ Rehano za zae ḡabone zamaḡano fureru'ete'e rotetoga 'uguḡa kotanoga veize ekalesia enone azaḡa ohozadu ze'a kotazoga urate'ehe? Ze'e ekalesia'a mene gubaze'ete'e azaḡa!

⁵ E zae mae mazagarozoga veize 'ahige zi'ohe. Zae bo'aḡano iniu'a ekalesia bo'aḡano fureru'ete'e rotetoḡa kotanoga'e idaḡa ra'ete'e vazeḡa huhuzaḡa'e o'o'ahe?

⁶ Rehano zae bo'aḡano ekalesia 'ahogani'a ekalesia 'ahoga kotao ohone'ehe? Ebu kota a'e mene ekalesia azaḡa zamao haḡae'ehe?

⁷ Hube hune, zae bo'aḡano iniu'a iniu kotao ohone'eta'a'e Satani'a amahi zae raharahaze hunirote'e heuḡa. Ekalesia zamaḡano nego 'ahogani'a zae mazao ve'oḡa haḡae'etene, zae'a

☆ 5:12-13 5:12-13 Goro 17:7, 19:19, 21:21, 22:21, 24, 24:7

ane ve'oḡa mae ḡihine'eta'a'e ufeta manoḡa, a'e ani kotao ohonoga vitinoga! Ekalesia zamaḡano nego 'ahogani'a zae so'oze'etene, ane so'oso'o mae ḡihine'eta'a'e ufeta manoḡa, a'e ani kotao ohonoga vitinoga!

⁸ Rehano za zae'a bare ve'oḡa haḡae'ohe, zu vase so'oso'oze'ohe, ebu zae ekalesia nego nabudi mazao de'uge haḡae'ohe!

⁹ Sau'a azaḡa'e emeḡe Mama, Badi'a mazono'o toheḡa mene me'umata'a'e za aḡu'ahe? Ze Mama'a zuhi'azi'ete'e azaḡa bo'aḡano mene diuḡi'uma! Za ago kaurikau'ro'i! Daro fu'a azaḡa, ḡuriro badi'aḡa mazao kurau'ete'e azaḡa, ubuma ḡezau'ete'e azaḡa, ohoze teite daroe'ete'e ohozeḡa, roḡae teite daroe'ete'e roḡaeḡa,

¹⁰ vase ḡau meine'ete'e azaḡa, ununu zu hadi ubumaḡa, gagone fu'a azaḡa, vase rae sausauze'ete'e azaḡa ga ḡonore azaḡa'e Badi'a'a zuhi'azite'e azaḡa bo'aḡano mene diuḡi'uma.

¹¹ Ibite zae bo'aḡano nu'e 'ougiro. Rehano izidi za'e Zuhi'a Boro Iesu Keriso niḡano ebu emeḡe Badi'a Vineono'o vuzu'iro zu zaḡoḡa rae reiro ebu Badi'a ubumao duduḡa rae reiro.

Ahirize hina Badi'a Ni mae ḡihino'i

¹² Zae bo'aḡano nu'a 'ahige re'uma, "Badi'a'a idaḡa rae radu e eḡe ura nidu'a haḡaoga'e idaḡa." A hube, rehano zae ura haḡaḡa nidu'a'e zae veize manoḡa rae mene ra'ohe. E zuni, "Badi'a'a idaḡa rae radu e eḡe ura nidu'a haḡaoga'e idaḡa," rae re'uma, rehano ḡau 'ahogani'a e zuhi'ahoga garari'uma.

¹³ Vaze nu'a 'ahige re'uma, “Ogomu'e isi veize ebu isi'e ogomu veize ra'ohe.” A hube, rehano Badi'a'a anianine ruizi'uma. Emege ahiri'e mene daro fu'a veize, rehano Zuhi'a Boro veize haḡairo. Ebu Zuhi'a Boro'a emeḡe ahiri taufe'ohe.

¹⁴ Badi'a'a ane inara hina Zuhi'a Boro runeono'o ḡaboniro, ebu emeḡe zuni runeono'o ḡabofi'uma.

¹⁵ Zae ahiri'e Keriso ahirio i'aḡai'aḡa rae ra'eta'a'e aḡu'ahe? E Keriso ahirio i'aḡa 'ahoga madu daro fu'a roḡaeḡa ahiri teite tibunoga idaḡahe? Mene hune!

¹⁶ Iniu'a daro fu'a roḡaeḡa teite tiburaune, ahi'a'e roḡae e'e ahiri teite ahiri tiba rae ra'eta'a'e aḡu'ahe? Buka Zaḡoḡano 'ahige ra'ohe, “Ahiri aheu'a ahiri tiba re'uma.”☆

¹⁷ Rehano iniu'a Zuhi'a Boro teite tiburaune, ani'e Zuhi'a Boro teite vine tiba re'uma.

¹⁸ Daro fu'a haḡaiḡanono'o ferano'i. Vaze'a haḡai sau'a nidu'a ahirize enogano haḡae'ohe, rehano daro fu'a haḡaiḡa'e ahirizeo haḡai sau'a haḡae'ohe.

¹⁹ Ahirize'e Vine Zaḡoḡa kuru neḡa rae ra'eta'a'e aḡu'ahe? Badi'aono'o arirote'e Vine Zaḡoḡani'a zamazeo radiu'ohe. Za'e mene zae mone, rehano Badi'a mone.

²⁰ Mazaḡa Badi'a'a za'e hadi hina hoitiro. E'ano'o zae ahiri hina Badi'a ni mae ḡihino'i.

7

Hahu mone Ġadimuḡa

☆ 6:16 6:16 Ġadaheḡa 2:24

¹ Izidi e zae'a mirihirote'e gāuḡa moneo zi'ohe. Ohoze'e mene hahurine manōḡa.

² Rehano daro fu'a haḡaiḡani'a ḡeharu'e 'ahine, ohoze tibatiba'e inuga me'uma, ebu roḡae tibatiba'e i'a me'uma.

³ I'a'e inuga teite ḡiriu bazi'uma, ebu inuga zuni i'a teite ḡiriu bazi'uma.

⁴ Inuga ahiri'e mene ani veize da'o, rehano i'a veize zuni ra'ohe. E'e teige, i'a ahiri'e mene ane veize da'o, rehano inuga veize zuni ra'ohe.

⁵ Ḡiriu baze'ete'e moneo ago hezahotito'i. Zae'a inare kuranoga veize mada tahiḡa mene bazi'uma rae ḡoere idanine, a'e idaḡa. Rehano e'e madaḡa enogano'e bare tiburu bazo'i. 'Ougine, za'a ubuma ḡezo haḡaihi ra'ete'e zamaroneḡa 'uoga idaḡa radu Satani'a ibi sau'ano za mene tutuzi'uma.

⁶ E zae'a 'ouge haḡae huni'uma rae mene riḡa ra'ohe, rehano zae'a uratine, 'ouge haḡaoga'e idaḡa rae ra'ohe.

⁷ E zae nidu'a zuni eḡe teige mene hahuroga urate'ohe. Rehano vase tibatiba'e Badi'a mazaono'o ḡahunone nunu meiro. 'Ougadu vase 'ahoga'e ḡahunone 'ahi meiro, u 'ahoga'e ḡahunone 'omo meiro.

⁸ Izidi e ba'ana azaḡa ebu ḡozoba zi'ohe. Eḡe teige, mene hahuradu radiune'e manōḡa.

⁹ Rehano za zae'a bare ahirize zuhi'azoga mene idaḡa ro'idene, hahuro'i, mazaḡa hahuroga'e daro fu'a haḡaihi rae zamare borofe'eta'a'e ufeta vitinoga.

¹⁰ Izidi e hahu azaḡa ḡoere riḡa zi'ohe. A'e mene eḡe ḡoere, rehano Zuhi'a Boro ḡoere.

Inuga'e i'a mene modi'uma.

¹¹ Rehano ani'a i'a modine, ani'e mene bare hahuri'uma ga i'a teite bare unihadu bare tiburu radi'uma. I'a zuni inuga mene modi'uma.

¹² Izidi e vase 'ahoga'ahoga zi'ohe. A'e mene Zuhi'a Boro goere, rehano ege goere. Ekalesia bo'agano nego 'ahogani'a mene fie'ete'e inuga madu inugani'a i'a teite radoga uratine, i'ani'a inuga'e mene modi'uma.

¹³ Ebu rogae 'ahogani'a mene fie'ete'e i'a madu i'ani'a inuga teite radoga uratine, inugani'a i'a'e mene modi'uma.

¹⁴ Mazağa fie'ete'e inuga u'ano, mene fie'ete'e i'a'e Badi'a'a mae gihine'ohe, ebu fie'ete'e i'a u'ano mene fie'ete'e inuga'e Badi'a'a mae gihine'ohe. Mene 'ougifone, zege tahi'atahi'a zuni mene dehega reifo. Rehano Badi'a'a tahi'aze zuni mae gihiziro.

¹⁵ Rehano mene fie'ete'e i'a ga inugani'a fie'ete'e inuga ga i'a modihi rae ro'idene, ani tugune modo'i. 'Ahiguğa moneo fie'ete'e i'a ga inuga'e mene ufeta zamari'uma. Badi'a'a eme'e uniho manogano radifine hufiro.

¹⁶ Fie'ete'e hahu rogaeğa, gae u'ano Badi'a'a i'u gabonite'e nougenouge edere'ohe? Fie'ete'e hahu ohozeğa, gae u'ano Badi'a'a inugo gabonite'e nougenouge edere'ohe?

Badi'a'a Huzirote'e Idunağano Rado'i

¹⁷ Zae tibatiba'e Zuhi'a Boro'a zinirote'e gaboneğa idunağano, ebu ani'a nougenouge huzirote'e idunağano rado'i. A'e ege'a ekalesia nidu'a ihoze'ete'e goroğa.

18 Iniu'e Keriso'a hunirotene, ahi'a rana iğuri amahi hağairote'e vazega'e ahi'a rana hağairote'e iğuriğa mae vağinihi rae mene re'uma. Iniu'e Badi'a'a hunirotene, ahi'a rana iğuri 'ize mene hağairote'e vazega'e ahi'a rana iğuri hağaihi rae mene re'uma.

19 Ahiri rana iğuri hağairota'a'e ga mene hağairota'a'e huga o'o'a, rehano Badi'a goro goe'a egohau'eta'a'e gau boro.

20 Zae tibatiba'e Badi'a'a huzirote'e madağano radirote'e ibiğa teige, 'ouge rado'i.

21 Za'e tuğure azağa madağano Badi'a'a huzirohe? Za e'e moneo ago ufeta zamaro'i. Rehano tuğure azağanono'o boha'a rouga'e idağa ro'idene, 'ougo'i.

22 Iniu'e ani tuğure vazega madağano Zuhi'a Boro'a hunirotene, ani'e Zuhi'a Boro mone boha'a vazega ra'ohe. E'e teige, iniu'e mene tuğure vazega madağano Zuhi'a Boro'a hunirotene, ani'e Keriso mone tuğure vazega ra'ohe.

23 Za'e Badi'a'a hadi hina hoitirote'e azağa. E'ano'o za'e vase tuğure azağano ago ro'i.

24 Nego nabudi, Badi'a'a nougenouge zae tibatiba huzirote'e idunağano za'e Badi'a teite 'ouge rado'i.

Ba'ana Azağa zu Ġozoba mone Ġadimuğa

25 Izidi e ba'ana azağa zi'ohe. Ege'a zi'eta'a'e mene Zuhi'a Boro'a zi'ete'e goe'a riğa, rehano ege zamarone 'ahoga. Zuhi'a Boro'a vetuğahadu e zama nidu'a hina gaue'ete'e vazega reiro 'ahine, ege zamarone zi'ohe.

26 Eḡe zamarone'e, izidi madaḡano fureru'ete'e adugaḡa u'ano, zae'a nougenouge radiu'ete'e idunaḡano 'ouge radiune manōḡa.

27 Za inudezetahe? Inudeze ago mode nuro'i. Za inudeze o'o'ahe? Inudeze 'ahoga ago vaḡo'i.

28 Rehano za'a hahurine zuni, a'e mene haḡai sau'a haḡae'ete'e ra'ohe. Ebu nogoba'a hahurine zuni, a'e mene haḡai sau'a haḡae'ete'e ra'ohe. Rehano hahu azaḡa'e ḡabonezeo aduga ufeta ḡehaḡa hidite'e u'ano, e zae'a aduga mene hi-doga veize birihi ra'ohe.

29 Nego nabudi, eḡe ḡoere huga'e 'ahi e'e. Mada ḡonaga'e mene faḡa. E'ano'o izidi onamo mada nidu'a, hahu azaḡa'e mene hahu azaḡa teige radi'uma.

30 Iniu niau'ete'e azaḡa'e mene niau'ete'e teige, iniu matu'e'ete'e azaḡa'e mene matu'e'ete'e teige, iniu ḡau nu hoitirote'e azaḡa'e ḡau e'e zeḡe mazao o'o'a teige,

31 iniu raha ḡauḡa veize ufeta gaue'ete'e azaḡa'e mene ufeta gaue'ete'e teige radi'uma. Mazaḡa izidi raha 'ahi iraḡani'a nariga dauḡe'ohe.

32 Za'e zamaze aduganono'o bohatanoga e urate'ohe. Ba'ana ohozeḡa'e nougenouge Zuhi'a Boro matu'o hau'ete'e moneo inare'ena'a, Zuhi'a Boro gau zamare borofe'ohe.

33 Rehano hahu ohozeḡa'e nougenouge inuga matu'o hatite'e moneo inare'ena'a, raha 'ahi gaḡa zamare borofe'ohe.

34 'Ougadu ani zamarone'e rovoti'uma. Gu-ruva roḡaeḡa ga nogoba'e Zuhi'a Boro gau za-mare borofe'ohe. A'e, ze ahiri moneo zu vine

moneo zaḡozaḡe radoga veize ra'ohe. Rehano hahu roḡaeḡa'e nougenouge i'a matu'o hatite'e moneo inare'ena'a, raha 'ahi gauḡa zamare bo-rofe'ohe.

³⁵ E'a 'ahi ra'eta'a'e mene zae haḡai 'ahoga'ahoga gararifine, rehano za'a manōḡa hidifine ra'ohe. Zamaze'a mene rovote'ena'a, zamaze nidu'a hina Zuhi'a Boro veize gauifine zu ibi duduḡano radifine e 'ahige ra'ohe.

³⁶ Izidi 'ahi moneo zamare nuri'uma. Ohoze 'ahoga'e nogoba 'ahoga teite ira'auniro, rehano vesu'u ze mene hahuri'uma rae zamaze ohoniro. E'e enogano ohozeḡani'a nogoba e'e ane da'o faḡa radiu tauḡoga'e mene manōḡa rae zamarine, ebu nogoba e'e 'ize zamare borofadu aniani'e hahure huni'uma rae reine, ane urao ze hahuri'uma. A'e mene haḡai sau'a. Ze hahure huni'uma.

³⁷ Rehano ohoze 'ahogani'a zamaḡa ohonadu ane ira'au roḡaeḡa teite mene hahuri'uma rae reine, e'e zuni manōḡa. Vazeni 'ahogani'a ohoze e'e mene tuḡutuḡunadu ane'a bare 'ouge zamaḡa riḡa ohonine, ebu ani ahiri ura haḡaihi rae ra'ete'e zamaroneḡa 'uoga'e idaḡa rae reine, ane ira'au roḡaeḡa teite mene hahuri'uma. A'e duduḡa.

³⁸ E'ano'o iniu ane ira'au roḡaeḡa teite hahure'ete'e ohozeḡa'e manōḡa, rehano iniu mene hahure'ete'e ohozeḡa'e ufeta manōḡa.

³⁹ Hahu roḡaeḡa'e i'ani'a radiu'ete'e zamaḡano'e i'a mazaono'o mene boha'a. Rehano i'ani'a rudaune, ani'e boha'a radu ane'a urate'ete'e ohozeḡa teite hahuroga'e idaḡa. Re-

hano ohoze a'e Zuhi'a Boro mone vazegā rae re'uma.

⁴⁰ Rehano ege zamarone'e, ani gozobao radi-une, ani ufeta matu'i'uma. A'e ege zamarone rehano, Badi'a Vine'a 'ouge ihohiro rae zamare'ohe.

8

Ġuriro Badi'aġa Dibu'oharote'e Ogomuġa

¹ Izidi e ġuriro badi'aġa dibu'oharote'e ogomuġa moneo zi'ohe. Eme edeġa, emeġe nidu'a'e ġau nunu moneo edeġa meiro. Edeġa e'e u'ano nife mae ite'ohe. Rehano eme zamarotite'ete'e zamaġano emeġe nidu'a tiburu ġuhure'ohe.

² Iniu ġau 'ahoga moneo edere'ohe rae zamare'ete'e vazegā'e nagini edere hunita'a'e 'ize mene edere'ohe.

³ Rehano iniu Badi'a zamare'ete'e vazegā'e Badi'a'a edere'ohe.

⁴ E'ano'o e ġuriro badi'aġa dibu'oharote'e ogomuġa au'ete'e moneo zi'ohe. Eme edeġa, raha 'adao ġuriro badi'aġa'e mene huga ebu badi'a 'ahoga'e o'o'a, rehano Badi'a huga'e tiba da'o.

⁵ Adureo ga rahao badi'a rae hune'ete'e ġauġa'e e'e reifone, badi'a ga zuhi'a boro'e ġehaġa reifo.

⁶ Rehano fie'ete'e azaġa, emeġe mazao'e Badi'a emeġe Mama tiba da'o. Ani'a ġau nidu'a haġairo ebu eme'e ani veize radiu'ohe. Ebu emeġe mazao Zuhi'a Boro'e Iesu Keriso, tiba da'o. Iesu u'ano Badi'a'a ġau nidu'a haġairo ebu Iesu u'ano eme radiu'ohe.

⁷ Rehano vase nu'e 'uguḡa aḡu'a. Ze'e ibite ḡuriro badi'aḡa mazao kurarote'e haḡaiḡa ibi'a izidi zuni zamare'ohe. E'ano'o ze ogomu 'uguḡa au'etene, a'e ḡuriro badi'aḡa dibu'oharote'e ogomuḡa rae zamare'ohe. 'Ougadu ze ogomu e'e u'ano ahirize'a toradaneha rae zamare'ohe, mazaḡa ogomu 'uguḡa anoga'e idaḡa ga mene'e aḡu'a.

⁸ Rehano ogomu'a eme Badi'a uhiḡano mene tutufe oname'ohe. Eme ogomu 'uguḡa mene aune zuni ḡau 'ahoga mene dauni'uma, u aune zuni manoga 'ahoga mene hidi'uma.

⁹ Oga'uma ga mene oga'uma moneo'e zae edeḡano haḡai'uma. Rehano zae edeḡano haḡairote'e haḡaiḡa u'ano, iniu mene faine edere'ete'e azaḡani'a mene uitifine tohutoho'i.

¹⁰ Za'e edeḡa azaḡa, rehano vase 'ahoga'e zamaḡa taoḡa radu ogomu 'uguḡa anoga'e idaḡa ga mene'e aḡu'a. Ani zae'a ḡuriro badi'aḡa kuru neḡano ogau'ete'e horozine, ani zuni ḡuriro badi'aḡa dibu'oharote'e ogomuḡa anoga veize zae'a ani inarahau'ete'e heuḡa!

¹¹ 'Ougadu zae edeḡano haḡairote'e haḡaiḡani'a negoze zama taoḡa mae higoni'uma. Negoze e'e zuni Keriso'a rudanadu ḡabonirote'e vaseḡa.

¹² E'e teige, zae'a zae nego nabudi mazao haḡai sau'a haḡaine ebu zeḡe zamarone taoḡa sausau-nine, a'e Keriso mazao haḡai sau'a haḡae'ete'e heuḡa.

¹³ E'ano'o eḡe'a au'ete'e ogomuḡa u'ano negohe 'ahogani'a uitine, e bonarini 'ahoga mene hune a'uma. 'Ougine, eḡe u'ano ani mene

uiti'uma.

9

Apostolo Azaḡani'a Meite'e Naeḡa

¹ E eḡe urao haḡaoga'e mene idaḡa ra'ete'e vazēḡahe? E mene apostolo vazēḡahe? E emeḡe Zuhi'a Boro Iesu mene horonirohe? Eḡe'a Zuhi'a Boro veize gauirote'e u'ano izidi zae'a Iesu mazao fie'ohe, menehe?

² Vaze nu'e e'e mene apostolo vazēḡa rae re'uma rehano, hube hune zae mazao'e e apostolo vazēḡa! Mazaḡa zae'a izidi Zuhi'a Boro teite tiburu radiu'ete'e'a e apostolo vazēḡa rae ihoze'ohe.

³ Iniu'a e'e ve'oḡa rae sausauhe'ete'e azaḡa mazao e eḡe'a bare 'ahige bire'ohe.

⁴ Eme'e vaze mazaono'o ogomu zu gagone vuḡa hidite'e inaraḡa o'o'ahe?

⁵ Apostolo azaḡa nu, Zuhi'a Boro negoḡa nu ebu Petero'a* haḡae'ete'e teige, eme zuni fie'ete'e inudefeta ragavoga mene idaḡahe?

⁶ Banabasi zu eḡe da'o'e 'evorefe hina gauadu hadi hidi'umahe?

⁷ Uti azaḡa'e hadize hina uti gauḡa haḡae'ehe? Iniu'a vaini nebaḡa ḡadadu hirive'ete'e madaḡano vaini maḡa mene a'uma? Iniu'a mamoe tufadu nuneḡa mene gagi'uma?

⁸ E vaze'a zamare'ete'e ibiḡano 'ahige rae tauḡe'ehe? Mene! Mose goro ḡoe'a zuni eḡe ḡoere teite tiba.

⁹ Mose goro ḡoe'ano 'ahige ra'ohe, "Vuidi hirive'ete'e madaḡano boromakau'a gaue'ete'ea,

* 9:5 9:5 *Kefa*

ani zuni vuidi mağa afine hebe'a ago ute 'uo'i."† Ġoere 'ahi'e Badi'a'a boromakau zamaradu reirohe?

¹⁰ Mene reine, ani emeġe veize 'ouge reirohe? O'e, a'e emeġe veize mirihiro. Vuidi mebağa haġae'ete'e vazega'e vesu'u vuidi me'uma rae radu vuidi mebağa haġae'ohe. Vuidi hirive'ete'e vazega zuni hirive'ete'e enogano vuidi me'uma rae radu vuidi hirive'ohe.

¹¹ Eme zae bo'aġano vine mone ezoga ġoraro. 'Ougadu eme'a zae mazaono'o ahiri mone ogomuğa hirivine, a'e emeġe veize ufeta borohe?

¹² Zae mazao haramirote'e azağa nu'a zae mazaono'o manoga meite'e inarağa meine, eme'e e'e inarağa ufeta boro meiro!

Rehano eme'e e'e inarağa hina mene umiziro. U iniu'a Keriso hari manoga mene modifine, eme'e ġau nidu'a moneo zamafe obone gigan'e'ohe.

¹³ Za aġu'ahe? Iniu kuru neġano gaue'ete'e azağa'e kuru neġanono'o ogomu ma'ohe, ebu dibu'o fatağa rana dibu'e'ete'e azağa'e dibu'irote'e ogomuğa dainadu ma'ohe.

¹⁴ E'e teige, iniu hari manoga harame'ete'e azağa'e Zuhi'a Boro'a 'ahige ġoere riğa ziro, "Ze zeġe'a haramirote'e hariğa manoga abite'ete'e azağa mazaono'o zeġe'a urate'ete'e ġauğa hidadu ġabode radi'uma."

¹⁵ E zae mazao eġe gau naeğa umide'ete'e inarağa meiro rehano, e'e inarağa hina mene umiziro. Ebu e zae'a ġau 'ahoga enoga uratadu

† 9:9 9:9 Goro 25:4. Boromakau'a vuidi mağa rana ragave'ena'a, vuidi mağa oğa ġomake'ohe.

'ahi mene mirihe'ohe. E mene hune umizi'uma. E'e moneo eġe'a bare niguħoga'e mene idaġa rae reine, eġe'a rudau'eta'a'e ufeta manoga! Vaze 'ahogani'a e eġe'a bare niguħe'eta'a'e ħuga o'o'a rae mene re'uma.

¹⁶ E hari manoga haramine'e rehano, e'e moneo'e e eġe'a bare mene niguħe'ohe, mazaġa a'e Keriso'a inirote'e gauga radu e haġae huni'uma. E hari manoga mene haramine, aduga boro hidi'uma!

¹⁷ E eġe urao hari manoga haramine, e eġe gau naeġa hidi'uma. Rehano hari manoga haramine'eta'a'e Badi'a'a inirote'e gauga radu eġe'a haġae ħunite'e gauga.

¹⁸ 'Ougine, eġe gau naeġa'e nagini? A'e 'ahiguġa. E hari manoga haramine'etene, e'e naeġa zae mazao mene umize'ohe. E gauhe naeġa umidite'e inaraġa meiro rehano, e mene umide'ohe, mazaġa e matu'u ħina e'e gauga haġae'ohe.

¹⁹ E'e mene tuġure vazega zu vase 'ahoga 'u'uġano mene gaue'ohe. Rehano vase nidu'a veize e eġe'a bare tuġure vazegano reiro. A'e, vase ufeta ġeħaġa Zuhi'a Boro mazao tutuzifine ra'ohe.

²⁰ E Iuda azaġa teite radirotene, ze Zuhi'a Boro mazao tutuzoga veize Iuda azaġa teige radiro. E Mose goro ġoe'a hegote'ete'e azaġa teite radirotene, e Mose goro ġoe'a 'u'uġano mene radiu'e rehano, Mose goro ġoe'a hegote'ete'e azaġa Zuhi'a Boro mazao tutuzoga veize Mose goro ġoe'a hegote'ete'e azaġa teige radiro.

²¹ E Mose goro ġoe'a mene meirote'e azaġa,

Iuda mene azağa teite radirotene, ze Zuhi'a Boro mazao tutuzifine e Mose goro ġoe'a mene hegote'ete'e vazega teige radiro. E Badi'a goro ġoe'a mene hegote'ohe rae mene ra'ohe. Hube, e Keriso goro ġoe'a hegote'ohe.

²² E iniu zorere fie'ete'e azağa teite radirotene, ze Zuhi'a Boro mazao tutuzifine zorere fie'ete'e azağa teige radiro. E vase nunu veize zeġe teiġ'uma rae inariro. A'e, eġe'a ibi nidu'a zamaġano inaradu zeġe bo'aġano vase nu zuni ġabone hidoga veize ra'ohe.

²³ E Keriso hari manoga veize e'e nidu'a haġae'ohe. 'Ouge haġae'ete'e u'ano, negohe nidu'a teite manohuga daini'uma.

²⁴ Za aġu'ahe? Durone arahoga zamaġano araho azağa nidu'a'e dure'ohe, rehano tibani'a da'o naeġa hide'ohe. E'e teige, zae zuni naeġa hidifine inare duro'i.

²⁵ Araho azaġa'e ahirize taufe'ena'a, ibi nunuo ahirize barebare eine'ohe. 'Ougadu ze kini vadini adiriġa teige naeġa manoga hidihi ra'ohe. Rehano naeġa a'e mene radiu tuġutuġu. U eme'e kini vadini adiriġa radiu tuġutuġu hidifine inare dure'ohe.

²⁶ E'ano'o e dure'ete'e haba'a ġonaga u'a duduġano dure'ohe. Iniu 'evore hina utite'ete'e arahoga vazegani'a hitana ġoha mene boun'e'ete'e teige, e ibi duduġano utite'ohe.

²⁷ E ahirihe sinasinanadu ahirihe'e eġe tuġure vazega teige eġe ura haġaifine zuhi'ani'ohe. Mazaġa eġe'a vase haramozirote'e enogano eġe haramo eġe'a bare mene hegotine, Badi'a'a eġe gau naeġa mene ini'uma. E 'uguġani'a furera-

noga rihone'ohe.

10

Isaraela Azağa Vouğaze Hariğa hina Riğa Iraduguziro

¹ Nego nabudi, e za'e 'ahi ederoga urate'ohe. Vouğafe'e Mose'a ibitozirote'e madağano zeğe nidu'a'e goze 'u'uğano biriro, zu zeğe nidu'a davara nemağano fare onamiro.

² Zeğe nidu'a'e goze zu davara zamağano babatiso madu Mose mone azağa reiro.

³ Zeğe nidu'a vine mone ogomuğa irağa tiba aro.

⁴ Ebu zeğe nidu'a vine mone vuğa irağa tiba gagiro. Vine mone vatavağani'a ze ġatizadu vatava e'e mazaono'o vu gagiro. Vatava a'e Keriso.

⁵ Rehano Badi'a'a zeğe bo'ağano ġehağa mazao mene matu'iro, e'ano'o ze haba boha'ano ruiziro.

⁶ Zeğe hağai 'uguğa'e izidi emeğe mazao ġau 'ahoga ihofe'ohe. Vouğafe'a sau'a ġauğa ufeta uratiro, rehano eme'e zeğe teige sau'a ġauğa mene urati'uma.

⁷ Eme'e zeğe bo'ağano nu teige, ġuriro badi'ağa mazao mene kura'uma. Buka Zağogano 'ahige rae mirihiro, "Vaze'a ehoradu ogaro zu gagiro. Ebu ze edanadu daro hağaiğano zavoniro."☆ Za'e zeğe teige ġuriro badi'ağa mazao ago kurano'i.

☆ 10:7 10:7 Vağiniro 32:6

⁸ Eme'e zeḡe teige daro fu'a mene haḡai'uma. Zeḡe bo'aḡano nu'e daro fu'a haḡadu mada tiba zamaḡano vase nidu'a 23,000'a rudaro.

⁹ Eme'e zeḡe teige Zuhi'a Boro mene tuhuni'uma. Zeḡe bo'aḡano nu'a Zuhi'a Boro tuhunadu mohe hina zimiro.

¹⁰ Eme'e zeḡe teige Badi'a mazao maḡunu ḡoe'a mene re'uma. Zeḡe bo'aḡano nu'a 'ouge haḡadu vase ruize'ete'e tuḡureḡa vigani'a ze ruiziro.

¹¹ 'Uguḡani'a zeḡe mazao fureranadu emeḡe ihofe'ohe, ebu 'uguḡa hariḡa mirihadu eme riḡa iradugufe'ohe. Mazaḡa eme'e mada ḡonagani'a nariga arate'e madaḡano radiu'ohe.

¹² E'ano'o za izidi edau'ohe rae zamaro'idene, mene uitoga veize tohutoho'i.

¹³ Zae'a mada tibatiba haḡai sau'a haḡaihi rae zamare'ohe. A'e mene zae da'o, rehano vase nidu'a zuni 'ouge zamare'ohe. Badi'a'a iḡaiḡa zamaḡa nidu'a hina haḡae'ohe. E'ano'o zae inara hina 'uoga mene idaḡa rae ra'ete'e zamaroneḡa sau'a zamaḡano za mene ti'uma. Ebu zae'a haḡai sau'a haḡaihi rae ra'ete'e zamaroneḡa 'uguḡa meine, Badi'a'a ibi 'ahoga ruhinozini'uma ebu zae'a zamarone e'eono'o vaḡinadu zamaze giganoga idara'uma.

¹⁴ E'ano'o eḡe zamarone nabudi, ḡuriro badi'aḡa mazao kurau'ete'eano'o ferano'i.

¹⁵ E vase huhuzaḡa zi'ete'e teige zae zi'ohe. Za zae'a bare eḡe ḡoere'e duduḡa ga ve'oḡa'e kotano'i.

¹⁶ Zuhi'a Boro ogomu zaḡoḡa au'ete'e

madaḡano,* eme'e Badi'a mazao manoga tauḡi rae ra'ena'a, vaini vuḡa bioḡa gage'ohe. E'e gage'etene, eme Keriso'a emeḡe veize ruḡa soronirote'e zamare'ohe. Ebu 'uvahu odoga vahegadu au'etene, eme Keriso'a emeḡe veize ahi'a ahetirote'e zamare'ohe.

¹⁷ 'Uvahu odoga'e tiba. E'ano'o eme'e ḡehaḡa rehano, ahirife'e tiba, mazaḡa eme nidu'a 'uvahu odoga tiba e'e dainadu au'ohe.

¹⁸ Isaraela azaḡa zamaro'i. Dibu'o azaḡani'a dibu'o fataḡano dibu'adu dibu'o ogomuḡa e'e au'ohe. E'ano'o iniu dibu'o ogomuḡa au'ete'e azaḡa'e dibu'o fataḡano dibu'e'ete'e heuḡa.

¹⁹ 'Ougadu eḡe ḡoere huga'e nagini? Ḡuriro badi'aḡa'e ḡau borohe? Ga ani mazao dibu'irote'e ogomuḡa'e ḡau borohe?

²⁰ Mene! Eḡe'a ra'eta'a'e Badi'a aḡu'a azaḡani'a hau'ete'e dibu'oḡa'e mene Badi'a hau'ete'e ḡauḡa, rehano vine sau'a hau'ete'e ḡauḡa ra'ohe. E za'e vine sau'a teite tiburu haḡae'ete'e azaḡa rouga mene urate'ohe.

²¹ Za'e Zuhi'a Boro vaini vuḡa bioḡa'e vine sau'a vaini vuḡa bioḡa teite gagoga'e mene idaḡa. Za'e Zuhi'a Boro fata ogomuḡa'e vine sau'a fata ogomuḡa teite anoga'e mene idaḡa.

²² Eme Zuhi'a Boro'a emeḡe mazao ahiahi haḡaoga urate'ehe? Eme'e inarafe boro radu ani vitinogahe?

Badi'a Ni mae Ḡihinoga veize Ḡau Nidu'a Haḡao'i

* **10:16 10:16** Holy Communion

23 Vaze nu'a 'ahige ra'ohē, “Badi'a'a eme emeḡe urao ḡau nidu'a haḡaoga'e idaḡa rae ra'ohē.” A hube, rehano eme emeḡe ura nidu'a haḡae'etene manōḡa da'o mene hide'ohē. “Badi'a'a eme emeḡe urao ḡau nidu'a haḡaoga'e idaḡa rae ra'ohē,” rehano, eme emeḡe ura nidu'a haḡae'etene, mene ḡau nidu'a'e eme danafe'ohē.

24 Za zae manōḡa ago vaḡo'i, rehano vaze nunu veize manōḡa vaḡo'i.

25 Maketio serone'ete'e bonariḡa nidu'a ano'i. Guriro badi'aḡa dibu'oharote'e bonariḡa hoite'eta'a'e manōḡa ga sau'a rae zamare'ena'a, “Bonari a'e nagi bonariḡa?” rae serosero azaḡa ago ḡadizo'i.

26 Mazaḡa Buka Zaḡoḡano 'ahige rae ra'ohē, “Raha zu raha ḡauḡa nidu'a'e Zuhi'a Boro mone.”☆

27 Mene fie'ete'e vazeḡani'a ogomu afine zae huzadu za ane vaḡe onamoga urato'idene, zae zamao nagi ogomu dabare'eta'a'e ano'i. Guriro badi'aḡa dibu'oharote'e ogomuḡa au'eta'a'e manōḡa ga sau'a rae zamare'ena'a, “Ogomu 'adi'e nagi ogomuḡa?” rae ago ḡadizo'i.

28 Rehano vaze 'ahogani'a zina'a, “‘Ahi'e ḡuriro badi'aḡa dibu'oharote'e ogomuḡa,” rae ihozo'idene, ago ano'i. E'e moneo zae ihozirote'e vazeḡa u'ano zu ane zamarone 'uguḡa u'ano ago ano'i.

29 E zae zamarone moneo mene ra'ohē, rehano vaze nunu zamarone moneo ra'ohē. 'Ougine, vaze 'ahogani'a 'ahige re'uma, “E eḡe urao

☆ 10:26 10:26 Salamo 24:1

haḡaoga'e idaḡa. Nougadu vase'a eḡe haḡai'e ve'oḡa rae ra'ohe?

³⁰ Eḡe'a ogomu e'e veize Badi'a mazao manoḡa tauḡi radu au'ohe. Eḡe'a Badi'a mazao manoḡa tauḡi radu arote'e ogomuḡa u'ano, vase 'ahogani'a eḡe mazao ve'oḡa rae mene re'uma!"

³¹ E'ano'o za ogomu ano'idene ga gago'idene ga nagini haḡao'idene, Badi'a ni mae ḡihinifine haḡai nidu'a haḡao'i.

³² Za Iuda azaḡa mazao ga Iuda mene azaḡa† mazao ga Badi'a mone ekalesia mazao aduga 'ahoga ago zeno'i.

³³ Eḡe'a haḡae'ete'e teige haḡao'i. E eḡe gau nidu'a zamaḡano vase nidu'a matu'ozenoga veize inare'ohe. E eḡe manoḡa mene vaḡe'ohe, rehano vase ḡehaḡa veize manoḡa vaḡe'ohe. A'e vase ḡehaḡani'a ḡabone hidifine ra'ohe.

11

¹ Eḡe'a Keriso tuhutuhune'ete'e teige, za'e eḡe tuhutuhuh'o'i.

*Kuru zamaḡano Dabua hina Vadini
Ogone'ete'e moneo Ihoziro*

² E za niguze'ohe, mazaḡa za'e ḡau nidu'a mo-neo e zamare'ohe zu eḡe'a za mazao ri'inirote'e ihoreḡa obone'ena'a hegote'ohe.

³ Izidi e zae'a 'ahi ederoga urate'ohe. Ohoze nidu'a vadini'e Keriso, ebu roḡae vadini'e ohoze, ebu Keriso vadini'e Badi'a.

† 10:32 10:32 *Giriki azaḡa*

⁴ Iniu dabua hina vadiga ogonadu kurau'ete'e ga Badi'a goere rae furene'ete'e ohozeḡa'e ane vadini, Keriso mene gubane'ohe.

⁵ Ebu iniu dabua hina vadiga mene ogonadu kurau'ete'e ga Badi'a goere rae furene'ete'e roḡaeḡa'e ane vadini, i'a mene gubane'ohe. A'e vadiga iguḡa nidu'a saḡa'e modirote'e teige, mazagarone'ete'e haḡaiḡa.

⁶ Roḡae 'ahogani'a dabua hina vadiga mene ogonine, ani igu'e vari'i'uma. Iguḡa vari'e'ete'e ga saḡa'e mode'ete'e u'ano mazagaronine, ani'e dabua hina vadiga ogoni'uma.

⁷ Rehano ohoze'e dabua hina vadinize mene ogoni'uma, mazaḡa ze Badi'a'a ani iraḡa teige haḡadu ze'a Badi'a'e nagiga rae ihoze'ohe, zu Badi'a'e ḡihi'a hune rae ihoze'ohe. U roḡae'a ize'e ḡihi'a hune rae ihoze'ohe.

⁸ Mazaḡa ohoze'e roḡaeono'o mene haḡairo, rehano roḡae'e ohozeono'o haḡairo.

⁹ Ebu ohoze'e roḡae danazifine mene haḡairo, rehano roḡae'e ohoze danazifine haḡairo.

¹⁰ E'e u'ano, roḡae'e vadinize ogonadu ze'e ize 'u'uḡano rae ra'eta'a'e tuḡure viga ihozi'uma.

¹¹ Rehano eme nidu'a'e Zuhi'a Boro mone azaḡa. Roḡae'e ohoze o'o'a radoga'e mene idaḡa, ebu ohoze'e roḡae o'o'a radoga'e mene idaḡa.

¹² Roḡae'e ohozeono'o haḡairo, ebu ohoze zuni roḡaeono'o fureru'ohe. Ebu ḡau nidu'a'e Badi'a mazaono'o are'ohe.

¹³ 'Ahi ḡadimuḡa'e duduḡa ga ve'oḡa'e za zae'a bare zamare nuro'i. Roḡae'a vadiga mene ogonadu Badi'a mazao kurau'eta'a'e idaḡahe?

¹⁴ Ohoze iguze faḡa reine, a'e ane veize

mazagaroga. E'e moneo vase nidu'a idane zamare'ohe.

¹⁵ Rehano rogae iguze faga reine, horonoga'e manoga tauqi. Mazaqa Badi'a mazaono'o meirote'e iguga faga'e vadinize ogone'ohe.

¹⁶ Rehano rogae'a vadinize ogonadu ku-rau'ete'e moneo vase nu'a barebare ta'irotitoga urati'uma. 'Ougine zuni, e'e moneo eme'e ibi nunuo mene ra'ohe. Badi'a mone ekalesia zuni ibi nunuo o'o'a.

Zuhi'a Boro Ogomu Zaqoga Ve'one Arote'e moneo Roziro

¹⁷ Izidi e za ihozite'e moneo mene niguze'ohe, mazaqa zae nu'onu'o'e zae veize mene manoga, rehano ufeta sau'a.

¹⁸ Ibite geno, zae'a ekalesia kuru veize tiburu nu'oru'etene, zae bo'agano rotete guzuhadu rovote'ete'e ege'a igi'ohe. E'e hariga nu'e huga rae e mae ghine'ohe.

¹⁹ Hube hune, zae bo'agano rovote'iti'uma. 'Ougadu zae bo'agano iniu'a Badi'a ubumao duduqano radiu'eta'a'e deheru giani'uma.

²⁰ Zae'a tiburu nu'oru'etene, Zuhi'a Boro ogomu zaqoga hugano mene au'ohe.

²¹ Mazaqa za'a ogau'etene, zae tibatiba ibite atihiradu vase nu'a oganoga mene guhize'ohe. 'Ougadu nu'e vinize'ohe ebu nu'e borofe gage'ohe!

²² Za ogau'ete'e zu gage'ete'e neqa 'ahoga o'o'ae? Ga za Badi'a mone ekalesia ovoe gize'ehe? Zu gauze o'o'a azaqa mae mazagarosi'ehe? E nagini zi'uma? Zae hagai e'e

moneo e niguzi'umahe? E za mene hune niguzi'uma!

*Zuhi'a Boro Ogomu Zaḡoḡa Nougenouge
A'uma moneo Ihoziro*

(Mataio 26:26-29; Mareko 14:22-25; Luka 22:14-20)

²³ Eḡe'a zae ihozirote'e ḡoe'a 'ahi'e Zuhi'a Boro'a eḡe ihirote'e ihoreḡa. Zuhi'a Boro Iesu'e revoharote'e ohe'ano ogomu madaḡano ani'a 'uvahu odoga meiro.

²⁴ Ani 'uvahu odoga madu Badi'a mazao manōḡa tauḡi reirote'e enogano 'uvahu odoga e'e vahegiro, ebu ane tahi'atahi'a mazao 'ahige rae reiro, "'Uvahu odoga 'ahi'e eḡe ahiri. Zae veize ahirihe mode'ohe. Za 'ahige haḡadu eḡe zamaro'i."

²⁵ E'e teige, ze ogarote'e enogano ani'a vaini vuḡa bioḡa madu 'ahige rae reiro, "Vaini vuḡa bioḡa 'ahi'e eḡe ru hina ohone'ete'e ḡoitoreḡa iziga. 'Ahige haḡadu vaini vuḡa gage'ete'e madaḡa nidu'a eḡe zamaro'i."

²⁶ E'ano'o zae'a 'uvahu odoga au'ete'e zu vaini vuḡa gage'ete'e madaḡa nidu'a Zuhi'a Boro rune rae furene'ohe, onamo ani'a ari'uma.

²⁷ E'ano'o iniu Zuhi'a Boro mene gubane'ete'e ibiḡano Zuhi'a Boro 'uvahu odoga au'ete'e vazēḡa ga vaini vuḡa bioḡa gage'ete'e vazēḡa'e Zuhi'a Boro ahiri zu ru mazao haḡai sau'a haḡadu ve'ore'ohe.

²⁸ E'ano'o ibite geno za zae bare udahi'uma, ebu hena 'uvahu odoga a'uma ebu vaini vuḡa bioḡa gagi'uma.

²⁹ Iniu Zuhi'a Boro ahi'a'e nagini moneo ra'eta'a'e mene faine zamare'ena'a, 'uvahu odoga au'ete'e zu vaini vuğa gage'ete'e vazega'e, ani ogau'ete'e zu gage'ete'e madağano Badi'a'a ani kotane'ohe.

³⁰ E'e u'ano, zae bo'ağano boro hune'e taoğa, ugizeta ebu nu'e rudaro.

³¹ Eme emeğe bare faine udahine, Badi'a'a mene kotafi'uma.

³² Rehano Zuhi'a Boro'a emeğe 'ouge kotafe'eta'a'e emeğe sinasinafe'ete'e ra'ohe. A'e, raha azağa kotazite'e madağano emeğe zuni zeğe teite mene kotafoga veize ra'ohe.

³³ E'ano'o eğe nego nabudi, za Zuhi'a Boro ogomu zağoga anoga nu'orano'idene, zae'a bare guhitito'i.

³⁴ Iniu vininine, ani ane neo oga'uma. 'Ougine, za nu'oru'ete'e madağano mene ve'ori'uma zu aduga mene hidi'uma. Zae bo'ağano furerarote'e adugağa nu moneo'e e zae vağe amine ihozi'uma.

12

Vine mone Ġahunoneğa

¹ Nego nabudi, izidi za vine mone ġahunoneğa moneo ederoga e urate'ohe.

² Za edeğa, ibite za'e Badi'a ağu'a madağano ġau nunu'a zae tutuzadu mene ġoere'ete'e ġuriro badi'ağa mazao kuranoga veize ibi ve'oğano ibitoziro.

³ E'ano'o e 'ahi ihoze'ohe. Badi'a Vine'a ihozadu ġoere'ete'e azağa nidu'a'e, "İesu'e aduga tuğutuğu hido'i," rae mene ra'ohe. Ebu

Vine Zaḡoḡa mene meirote'e azaḡa nidu'a'e, "Iesu'e Zuhi'a Boro," rae rouga mene idaḡa.

⁴ Vine mone ḡahunoneḡa'e nunu, rehano e'e rifi'ete'e Vineḡa Zaḡoḡa'e tiba.

⁵ Zuhi'a Boro veize gaue'ete'e ibiḡa'e nunu, rehano emeḡe nidu'a Zuhi'a Boro tiba veize gaue'ohe.

⁶ Eme'a gau nunu haḡae'ohe, rehano emeḡe nidu'a bo'aḡano ḡau nidu'a haḡae'ete'e Badi'aḡa'e tiba.

⁷ Badi'a'a vaze tibatiba mazao ane Vine fure-nadu vaze nidu'a manōḡa hide'ohe.

⁸ Vaze 'ahoga'e Badi'a Vine'a zamarone huhuzaḡa hina faine ḡoere'ete'e ḡahunoneḡa hau'ohe. Vaze 'ahoga'e Badi'a Vine tibani'a edeḡa boro hina faine ḡoere'ete'e ḡahunoneḡa hau'ohe.

⁹ Vaze 'ahoga'e Badi'a Vine tibani'a fie'ete'e inaraḡa hau'ohe. Vaze 'ahoga'e Badi'a Vine tibani'a ugi azaḡa faize'ete'e ḡahunoneḡa hau'ohe.

¹⁰ Vaze 'ahoga'e haḡai gigi'a haḡae'ete'e inaraḡa hau'ohe. Vaze 'ahoga'e Badi'a'a ihonadu ane ḡoere rae furene'ete'e inaraḡa hau'ohe. Vaze 'ahoga'e vine manōḡa ga vine sau'a faifaine edere'ete'e inaraḡa hau'ohe. Vaze 'ahoga'e mazane ḡoe'a nunu hau'ohe, ebu vaze 'ahoga'e mazane ḡoe'a huga rae furene'ete'e inaraḡa hau'ohe.

¹¹ 'Ahiguḡa nidu'a'e Badi'a Vine tibani'a haḡae'ohe ebu ane urao ḡahunone nunu vaze tibatiba zini'ohe.

Ahiri Tibao Ahiri I'aḡa'e Ġehaḡa

12 Vaze ahiri'e tiba rehano, ahiri i'ağa'e ġehağa, ebu ahiri i'ağa'e ġehağa rehano, ze'e ahiri tiba. Keriso zuni e'e heuğa.

13 E'e teige, Iuda azağa ga mene Iuda azağa* ga tuğure azağa ga mene tuğure azağa, emeğe nidu'a'e Badi'a Vine tiba hina babatisofadu ahiri tiba reiro, ebu Vine Zağoga tiba rifadu gagiro.

14 Eme ahirio'e mene ahiri i'ağa tiba da'o, rehano ahiri i'ağa'e ġehağa.

15 Oda'a raena'a, "E'e mene 'evore 'ahine, e mene ahiri mone," rae reine zuni, a'e 'ize ahiri i'ağa 'ahoga.

16 Ebu teğa'a raena'a, "E'e mene ubuma 'ahine, e mene ahiri mone," rae reine zuni, a'e 'ize ahiri i'ağa 'ahoga.

17 Ahiri nidu'a'e ubuma da'o reine, eme nouge-nouge igi'uma? Ahiri nidu'a'e teğa da'o reine, eme nougenouge hohogi'uma?

18 Rehano huga'e, Badi'a'a ane urao emeğe ahirio ahiri i'ağa nunu hağairo.

19 Ahirio ahiri i'ağa tiba da'o reifone, a'e mene ahiri reifo.

20 Huga'e ahiri i'ağa'e ġehağa rehano, ahiri'e tiba.

21 E'ano'o ubuma'a 'evore nina'a, "E ġa mene urate'ohe!" rae rouga mene idağa. Ebu vadini'a oda nina'a, "E ġa mene urate'ohe!" rae rouga mene idağa.

22 Ahiri i'ağa nidu'a bo'ağano nu'e ġianoga'e ufeta zoreğa, rehano ze o'o'a reine, eme radoga'e mene idağa.

* 12:13 12:13 *Giriki azağa*

23 Ebu eme'a ahirife i'ağa nu'e mene ġau boro rae zamare'e rehano, eme ze ufeta zamaradu duguze'ohe. Ebu ahirife i'ağa nu iraze'e mene manoga rehano, eme ze ufeta taufe'ohe.

24 U ahirife i'ağa nidu'a bo'aġano ġianoga'e manoga tauġi rae zamare'ete'e ahiri i'ağa veize'e eme mene ufeta zamare'ohe. Rehano Badi'a'a ahirife i'ağa nidu'a tibuniro ebu ġau kome'a rae zamare'ete'e ahiri i'ağa'e ufeta mae ġihiniro.

25 'Ougadu ahirife'a mene rovote'ohe, zu ahirife i'ağa tibatiba idane zamaradu tiburu taufe'ohe.

26 Ahirife i'ağa 'ahogani'a aduga hide'etene, ahiri i'ağa nidu'a'e ani teite aduga hide'ohe. Ahiri i'ağa 'ahoga mae ġihinine, ahiri i'ağa nidu'a'e ani teite matu'e'ohe.

27 Zae nidu'a'e Keriso ahiri, ebu zae tibatiba'e Keriso ahiri i'aġai'ağa.

28 Ekalesia zamaġano Badi'a'a gau nunuo vase nunu ohoziro. Ibite geno apostolo azaġano, aheuġa'e Badi'a'a ihozadu ane ġoere rae furene'ete'e azaġano, zu uġiduġa'e ihore azaġano ohoziro. Ebu hena haġai ġigi'a haġae'ete'e azaġano, ugi azaġa faize'ete'e ġahunoneġa meirrote'e azaġano, vase nunu danaze'ete'e azaġano, gau nunu ibitohau'ete'e azaġano, zu mazane ġoe'a nunu ra'ete'e azaġano ohoziro.

29 Ekalesia azaġa nidu'a'e apostolo azaġahe? Ze nidu'a'e Badi'a'a ihozadu ane ġoere rae furene'ete'e azaġahe? Ze nidu'a'e ihore azaġahe? Ze nidu'a'e haġai ġigi'a haġae'ehe?

30 Ze nidu'a'e ugi azaġa faize'ete'e inaraġa

meirohe? Ze nidu'a'e mazane ġoe'a ra'ehe? Ze nidu'a'e mazane ġoe'a huga rae furene'ehe?

³¹ Rehano ġahunone ufeta ġihi'aġa mouga urate rudano'i.

Izidi e ibi 'ahoga ufeta manoġa tauġi ihozi'uma.

13

Vaze Zamare Borofu'i

¹ Eġe'a vaze ġoere nunu zu tuġure viga ġoere nunu rouga idaġa rehano, vaze mene zamarine, eġe ġoere'e huga o'o'a. A'e ravo ġokene tauġitaug'e'ete'e ġokeġa ga gabi vae tauġitaug'e'ete'e ġokeġa teiġe'ohe.

² E Badi'a'a ihohadu ane ġoere rae furene'ete'e inaraġa ma'e rehano, ebu 'u'uru ġoe'a nidu'a zu edeġa nidu'a edere'e rehano, ebu eġe'a fie'eta'a'e ufeta boro radu maġa mae vaġinoga idaġa rehano, vaze mene zamare borofine huga o'o'a.

³ E eġe mazao ġau nidu'a zahara azaġa zini'e rehano, zu eġe ahiri vaze'a hufi haonoga veize* ahirihe zini'e rehano, vaze mene zamare borofine, e manoġa 'ahoga mene hidi'uma.

⁴ Iniu vaze zamare borofe'ete'e azaġa'e zamaze obone ti'ohe, vaze mazao manoġa haġae'ohe, mene ahiahe'ohe, zeġe'a bare mene niguze'ohe, nize mene mae ite'ohe,

⁵ vaze mene gubane'ete'e haġaiġa mene haġae'ohe, zeġe manoġa da'o mene vaġe'ohe, mene ġarihe maġune'ohe, vaze'a zeġe mazao haġairote'e haġaiġa sau'a mene zamare'ohe,

* **13:3 13:3** *eġe niguħoga veize*

⁶ sau'a u'ano mene matu'e'ohe, rehano ḡoere huga u'ano matu'e'ohe.

⁷ Ze vase zamare borofe'ete'e mene hune mode'ohe. Ze ḡau nidu'a mae ḡihine'ohe, zu manoḡa nidu'a mae ḡihine'ena'a guhine'ohe, ebu ḡau nidu'a moneo zamaze obone gigane'ohe.

⁸ Vaze zamare'eta'a'e mene hune hauḡe'ohe. Rehano Badi'a'a ihozadu ane ḡoere rae furene'ete'e'a ḡonabi'uma, mazane ḡoe'a nunu'a dauḡi'uma, ebu edeḡa zuni hauḡi'uma.

⁹ Izidi eme'e ḡoere huga naeḡa da'o edere'ohe zu Badi'a'a ihofirote'e ḡoe'a naeḡa da'o rae furene'ohe.

¹⁰ Rehano ḡau nidu'a deheru ihofite'e madaḡani'a arine, eme'a izidi naeḡa da'o edere'ete'e'a dauḡi'uma.

¹¹ E tahi'a kome'a madaḡano'e tahi'a kome'a teige ḡoeriro, zu tahi'a kome'a teige ederiro, ebu tahi'a kome'a teige zamariro. Rehano e vase boro reirotene, tahi'a kome'a haḡai ibiḡa modiro.

¹² Izidi eme'e veḡia tuhiḡa hina irafe ḡiane'ete'e teige, ḡau nidu'a mene deheru edere'ohe. Rehano e'e madaḡani'a arine, eme ḡiatite'ena'a, ḡoretite'ete'e teige deheru ederi'uma. Izidi e'e naeḡa da'o edere'e rehano, e'e madaḡano Badi'a'a eḡe none nidu'a edere hune'ete'e teige, e ḡau nidu'a deheru edere huni'uma.

¹³ E'ano'o iḡaiḡa radiu'ete'e ḡauḡa'e uḡidu. A'e Badi'a mazao fie'ete'e, manohuga hidi'uma rae mae ḡihine'ena'a guhine'ete'e, zu vase zamare borofe'ete'e ra'ohe. Uḡidu e'e bo'aḡano ufeta ḡau boro'e vase zamare borofe'ete'e ra'ohe.

14

Badi'a'a Ihozadu Ane Ġoere rae Furene'ete'e zu Mazane Ġoe'a moneo Ihoziro

¹ Za vaze zamare borofoga inaro'i, ebu vine mone ġahunoneġa mouga urate huno'i. Ibite geno Badi'a'a ihozadu ane ġoere rae furene'ete'e ġahunoneġa ufeta urato'i.

² Iniu'a mazane ġoe'ano ġoere'ete'e azaġa'e mene vaze mazao ġoere'ohe, rehano Badi'a mazao ġoere'ohe. Mazaġa mazaneze ġoe'a huga'e vaze 'ahogani'a mene edere'ohe. Ze'e Badi'a Vine hina 'u'uru ġoe'a rae furene'ohe.

³ Rehano Badi'a'a ihozadu ane ġoere rae furene'ete'e azaġa'e vaze mazao ġoere'ohe. 'Ouge haġadu vaze danaze'ohe, inarazi'ohe ebu namize'ohe.

⁴ Iniu mazane ġoe'ano ġoere'ete'e azaġa'e zeġe da'o inara ma'ohe, u Badi'a'a ihozadu ane ġoere rae furene'ete'e azaġa'e ekalesia danaze'ohe.

⁵ E zae nidu'a mazane ġoe'ano ġoeroga urate'ohe, rehano za'e Badi'a'a ihozadu ane ġoere rae furenoga ufeta urate'ohe. Mazane ġoe'ano ġoere'ete'e vazegani'a ekalesia danaz-ifine ġoere e'e huga rae furenine, a'e manogħa. Rehano ani mene 'ouġine, Badi'a'a ihozadu ane ġoere rae furene'ete'e vazegħa'e ufeta manogħa.

⁶ Nego nabudi, e'a zae vaġe amadu mazane ġoe'ano ġoerine, za nagi manogħa hidi'uma? O'o'a! Rehano e Badi'a'a irina rae furenrote'e ġoe'a zine, ga edegħa nu zinine, ga Badi'a'a ihohadu ane ġoere nu rae furenozinine, ga ihore ġoe'a nu zinine, zae veize ufeta manogħa!

⁷ Sura'i ga gabi nu zamare nuro'i. A'e mene ġabone ġauġa, rehano agoze nunu deheru hudadu ugau'ohe. Ze agoze nunu mene deheru ugaune, igi'ete'e vazegħa'e izidi agoġa'e nagi agoġa rae ederi'umahe?

⁸ Ebu uti bigoroġani'a mene deheru ugaune, iniu'a uti veize ruhibi'uma?

⁹ E'e teige, zae'a mazane ġoe'ano ġoeradu ġoereze huga'e mene deheġa reine, za'a nagini ra'eta'a'e vazze'a nougenouge ederi'uma? Zae ġoere'e o'o'ano oname'ete'e heuġa!

¹⁰ Raha 'ahi zamaġano ġoere nunu ġehaġa hune, ebu ġoere nidu'a'e hugeta.

¹¹ Rehano e vazze 'ahogani'a ġoere'ete'e huga mene ederine, e'e ani mazao avo'a vazegħa teige'ohe ebu ani zuni eġe mazao avo'a vazegħa teige'ohe.

¹² Za vine mone ġahunoneġa meihi rae inare'ohe. E'ano'o ekalesia'a inaroga veize danaze'ete'e ġahunoneġa nunu meifine ufeta inaro'i.

¹³ E'ano'o iniu mazane ġoe'ano ġoere'ete'e vazegħa'e mazane ġoe'a huga rae furenoga veize kurano'i.

¹⁴ E mazane ġoe'ano ġoere'etene, eġe zamaronne hina mene kurau'ohe, rehano eġe vine'a kurau'ohe.

¹⁵ 'Ougine, e nougi'uma? E vinehe hina kura'uma ebu zamaronnehe hina zuni kura'uma. E vinehe hina badahi'uma ebu zamaronnehe hina zuni badahi'uma.

¹⁶ Zae'a mazane ġoe'ano ġoere'ena'a, vineze hina da'o Badi'a mazao manogħa tauġi rae kuraune, ekalesia bo'aġano vine mone

ġahunoneġa moneo aġu'a azaġani'a zae ġoere huga nougenouge ederi'uma? Ebu zae'a Badi'a mazao manoġa tauġi rae kurau'etene, ze nougenouge, "Amen" rae re'uma?

¹⁷ Za'e mazane ġoe'ano Badi'a mazao manoġa tauġi rae faifaine kura'uma rehano, zae kuru'e vase mene danaze'ohe.

¹⁸ E Badi'a mazao manoġa tauġi ra'ohe, mazaġa e mazane ġoe'ano borofe ġoere'ohe, a'e zae nidu'a ufeta vitizoga.

¹⁹ Rehano ekalesia bo'aġano e vase ihoze'etene, mazane ġoe'a 10,000 hina ihozoga mene urate'ohe, rehano zae'a faine egadu ederite'e ġoe'a fu'o hina ihozoga ufeta urate'ohe.

²⁰ Nego nabudi, tahi'a kome'a teige ago zamaro'i. Ene guraġa teige sau'a ġauġa ago zamaro'i, rehano vase boro teige faine zamaro'i.

²¹ Buka Zaġoġano 'ahige rae mirihiro, "Zuhi'a Boro'a raena'a, 'Mene edere'ete'e ġoe'a nunu ġoere'ete'e azaġaono'o ebu avo'a azaġaono'o e eġe none azaġa ġorezi'uma.

Rehano 'ouġine zuni, ze eġe ġoere mene igi'uma.'''☆

²² E'ano'o mazane ġoe'a'e fie'ete'e azaġa mene ihoze'ohe, rehano mene fie'ete'e azaġa ihoze'ohe. Rehano Badi'a'a ihozadu ane ġoere rae furene'ete'e ġahunoneġa'e mene fie'ete'e azaġa veize mene zini'ohe, rehano fie'ete'e azaġa zini'ohe.

²³ E'ano'o ekalesia azaġa nidu'a nu'oranadu zae nidu'a mazane ġoe'ano ġoere'ete'e

madaḡano, vine mone ḡahunoneḡa moneo aḡu'a azaḡa ga mene fie'ete'e azaḡa nu'a diuḡine, ze nouge rae re'uma? Ze'a zae nidu'a vadinize'a sautaro rae re'uma!

²⁴ Rehano zae nidu'a Badi'a'a ihozadu ane ḡoere rae furene'ete'e madaḡano, vine mone ḡahunoneḡa moneo aḡu'a azaḡa ga mene fie'ete'e azaḡa nu'a diuḡine, ze nougi'uma? Zae'a Badi'aono'o rae furenate'e ḡoe'a nidu'a zeḡe'a igi'uma. Ebu ze'a igi'ete'e ḡoe'ani'a ze'e haḡai sau'a azaḡa rae fureni'uma, zu ze kotazi'uma,

²⁵ ebu zamazeo 'u'uru radiu'ete'e fureni'uma. 'Ougine, ze Badi'a mazao ḡuḡuradu ani mazao kura'uma ebu 'ahige rae fureni'uma, "Badi'a'e hube hune zae bo'aḡano radiu'ohe!"

Faine Kurau'ete'e Ibiḡa

²⁶ E'ano'o, nego nabudi, za nougi'uma? Zae'a kuru veize nu'oru'ete'e madaḡano vase 'ahoga'e badahe'ohe, 'ahoga'e ihoze'ohe, 'ahoga'e Badi'a'a ihonadu ane ḡoere rae furene'ohe, 'ahoga'e mazane ḡoe'ano ḡoere'ohe, ga 'ahoga'e mazane ḡoe'a huga rae furene'ohe. 'Ahi gauḡa nidu'a'e ekalesia'a inaroga veize danazifine haḡai'uma.

²⁷ Iniu'a mazane ḡoe'ano ḡoerine, vase aheu ga uḡidu da'o'a ḡoeri'uma. Ebu vase tibani'a ibite ḡoeri'uma, ebu hena 'ahogani'a, ebu hena 'ahogani'a ḡoeri'uma. Ebu iniu'a zeḡe mazane ḡoe'a huga rae fureni'uma.

²⁸ Mazane ḡoe'a huga rae furene'ete'e vaseḡa'e o'o'a reine, ze kuruo mazane ḡoe'ano mene ḡoeri'uma, rehano ze zeḡe da'o kuraune, Badi'a mazao mazane ḡoe'ano ḡoeri'uma.

29 Badi'a'a ihozadu ane ḡoere rae furenine, vase aheu ga uḡidu'a ḡoeri'uma, ebu vase nunu'a zeḡe ḡoere'e duduḡa ga ve'oḡa'e faifaine udahi'uma.

30 Ebu iniu ehore'ete'e vaseḡa 'ahogani'a Badi'a'a ihonadu ane ḡoere rae furenine, ibite ḡoere'ete'e vaseḡa'e ḡoe'a 'ui'uma.

31 Zae nidu'a Badi'a'a ihozadu ane ḡoere rae furenoga'e idaḡa. Vase tibani'a ibite rae fureni'uma ebu hena 'ahogani'a ebu hena 'ahogani'a rae fureni'uma. 'Ougine, zae nidu'a edeḡa me'uma zu inaratiti'uma.

32 Badi'a'a ihozadu ane ḡoere rae furene'ete'e azaḡa'e 'ouge haḡae'ena'a, vine mone ḡahunoneḡa faine odohe gaue'ohe.

33 Mazaḡa Badi'a'e eme'a emeḡe tibatiba edeḡano haḡae tauḡitaug'e'eta'a'e mene urate'ohe, rehano emeḡe nidu'a uniho manogano haḡaoga urate'ohe.

Badi'a mone ekalesia nidu'a idane haḡae'ete'e teige,

34 roḡae'e ekalesia nu'onu'o zamaḡano sifu radi'uma. Roḡae'a ḡoeroga'e mene idaḡa, ebu Mose goro ḡoe'ani'a ra'ete'e teige ze ibitozi'ete'e vaseḡa egoha'uma.

35 Ze ḡau 'ahoga moneo ederihi rae reine, nezeo ize ḡadizi'uma. Roḡae'a ekalesia zamaḡano ḡoere'eta'a'e mazagaro haḡaiḡa.

36 Badi'a ḡoere'e zae mazaono'o arirohe? Ga zae vaḡe da'o amirohe?

37 Iniu ane'a bare peroveta vaseḡa rae zamarine, ga vine mone ḡahunoneḡa meiro rae zama-

rine, eġe'a zae veize mirihe'eta'a'e Zuhi'a Boro mazaono'o meirote'e ġoe'a riġa rae ederi'uma.

³⁸ Iniu'a eġe ihore ġoe'a 'ahi re'ore'online, ekalesia'a zuni ani re'ore'oni'uma.

³⁹ E'ano'o, eġe nego nabudi, Badi'a'a ihozadu ane ġoere rae furenoga veize inaro'i, ebu mazane ġoe'ano ġoere'ete'e zuni ago 'uo'i.

⁴⁰ Ebu gau nidu'a ibi manogano ebu tibatiba idaidane haġao'i.

15

Keriso'a Bare Ġabodiro

¹ Nego nabudi, eġe'a zae mazao haramirote'e hariġa manogā bare edemazoga e urate'ohe. Hari manogā a'e zae'a meiro ebu za e'e obone'ena'a edau'ohe.

² Zae'a mene foure firo rae reine, ebu e'a haramozirote'e ġoe'a za'a obone giganine, hari manogā e'e u'ano za'e ġabone hidi'uma.

³ E eġe'a Keriso mazaono'o meirote'e ġoe'a ufeta boro zae mazao ri'iniro. Keriso'a Buka Zaġoġano mirihirote'e idunaġano emeġe haġai sau'a u'ano rudaro,

⁴ ebu ani ahi'a guriro, ebu Buka Zaġoġano mirihirote'e idunaġano mada uġiduġano bare ġabodiro,

⁵ ebu ani Petero* mazao fureraro, ebu hena ane tahi'a gaubanana aheu fare mazao fureraro.

⁶ E'e enogano, nego nabudi nidu'a 500 vitine ġoha azaġa mazao ġae tiba fureraro. Zeġe bo'aġano nu rudaro, rehano boro hune'e 'ize radiu'ohe.

* 15:5 15:5 *Kefa*

⁷ Ebu hena ani negoḡa Iakobo mazao fureraro, ebu hena apostolo azaḡa nidu'a mazao fureraro.

⁸ Ebu ḡonagano'e eḡe mazao zuni fureraro. E'e mene fureratite'e batoḡano irina ḡarihe furerarote'e eneḡa guraḡa teige'ohe.

⁹ Mazaḡa e apostolo azaḡa nidu'a bo'aḡano ḡonaga. E Badi'a mone ekalesia sausauziro 'ahine, apostolo vazega rouga zuni mene idaḡa.

¹⁰ Rehano Badi'a'a eḡe mazao manoḡa furenadu izidi e'e nagiga 'ahi e'e, ebu Badi'a'a eḡe mazao furenirote'e manoḡaḡani'a mene foureraro. E apostolo azaḡa nidu'a ufeta vitize gau boro haḡairo. E eḡe'a bare mene 'ouge gauiro, rehano Badi'a'a eḡe mazao manoḡa furenadu 'ouge gauogani'a idararo.

¹¹ Eḡe ga apostolo azaḡa nunu'a haramozirote'e hariḡa manoḡa'e tiba. Eme'a hari manoḡa e'e haram'e'ohe zu zae'a e'e mae ḡihiniro.

Rune Azaḡani'a Bare Ḡabodi'uma

¹² Izidi 'ahi ḡianihi. Eme'a Iesu'e rune azaḡa bo'aḡano bare ḡabodiro rae haramoziro. Rehano zae bo'aḡano nu'a nougadu rune azaḡa'e mene bare ḡabodi'uma rae ra'ohe?

¹³ Rune azaḡani'a mene bare ḡabodifone, Keriso zuni mene bare ḡabodifo.

¹⁴ Keriso'a mene bare ḡabodifone, eme'a haramozirota'a'e zuni huga o'o'a zu zae'a fie'eta'a'e zuni huga o'o'a reifo.

¹⁵ Ebu zuni vaz'e'a eme'e Badi'a moneo ḡurire'ete'e horofifo, mazaḡa eme Badi'a moneo reirotene Badi'a'a rune azaḡa bo'aḡano

Keriso ḡabonirote'e rae fureniro. A hube, rune azaḡani'a mene bare ḡabodifone, Badi'a'a Keriso mene bare ḡabonifo.

¹⁶ Rune azaḡani'a mene bare ḡabodifone, Keriso zuni mene bare ḡabodifo.

¹⁷ Keriso'a mene bare ḡabodifone, zae'a fie'eta'a'e huga o'o'a ebu Badi'a'a zae haḡai sau'a mene rae modadu za'e haḡai sau'a zamaḡano 'ize radifo.

¹⁸ Ebu iniu Keriso mazao finute'e zamaḡano rudarote'e azaḡa zuni ruizifo.

¹⁹ Eme'a Keriso mazao fiadu ḡabonefe 'ahi zamaḡano da'o manōḡa hidi'uma rae reine, vase'a emeḡe mazao "Fase!" rae re'uma, zu vase nidu'a ufeta vitize vetuḡafi'uma.

²⁰ Rehano Keriso'e hube hune rune azaḡa bo'aḡano bare ḡabodadu rune azaḡa zuni ani teige bare ḡabodi'uma rae ihoziro.

²¹ Rune'a vase tiba u'ano ariro 'ahine, rune azaḡani'a bare ḡabodoga zuni vase tiba u'ano are'ohe.

²² Mazaḡa Adamu u'ano vase nidu'a rudau'ete'e teige, Keriso u'ano vase nidu'a bare ḡabodi'uma.

²³ Rehano vase tibatiba zeḡezeḡe mada idunane bare ḡabodi'uma. Keriso'a ibite bare ḡabodiro, ebu hena ani'a barite'e madaḡano ane mone azaḡani'a bare ḡabodi'uma.

²⁴ Ebu hena mada ḡonagani'a ari'uma. E'e madaḡano Keriso'a vine mone zuhi'aḡa nidu'a, gigi'aḡa nidu'a zu inaraḡa nidu'a ruizi'uma. Ebu hena ḡau nidu'a zuhi'azi'ete'e inaraḡa'e Moga Badi'a mazao ri'ini'uma.

²⁵ Keriso'a ġau nidu'a zuhi'azi'uma, onamo Badi'a'a agire ġauġa nidu'a Keriso oda 'u'uġano mae ti'uma.

²⁶ Badi'a'a ġonagano ruinite'e agire ġauġa'e rune.

²⁷ Buka Zaġoġano 'ahige rae mirihiro, "Badi'a'a ġau nidu'a Keriso 'u'uġano mae tiro."☆ "Ġau nidu'a Keriso 'u'uġano mae tiro," rae ra'eta'a'e hube hune Badi'a'e mene Keriso 'u'uġano ra'ohe, mazaġa ani'e ġau nidu'a Keriso 'u'uġano mae tirote'e Badi'aġa.

²⁸ Badi'a'a ġau nidu'a Keriso 'u'uġano mae tite'e madaġano, Ubuga zuni ġau nidu'a ani 'u'uġano mae tirote'e Badi'aġa 'u'uġano ane bare mae ti'uma. E'ano'o Badi'a'a haba'ahaba'a nidu'a zamaġano ġau nidu'a zuhi'azi'uma.

²⁹ Izidi 'ahi zamarihi. Ekalesia azaġa nu'e babatiso mene madu rudau'ohe. E'ano'o zae bo'aġano nu'e rune azaġa e'e veize babatiso ma'ohe. Rune azaġani'a mene bare ġabodine, ze'a rune azaġa veize babatiso madu nagi manoġa hidi'uma? Rune azaġani'a mene hune bare ġabodine, ze nougadu rune azaġa veize babatiso ma'ohe?

³⁰ Ebu eme'e nougadu mada nidu'a aduga zamaġano nariga 'omate'ohe?

³¹ Nego nabudi, zae'a emeġe Zuhi'a Boro Iesu Keriso teite tiburarote'e u'ano e za niguze'ohe. A'e hube! E'e teige, eġe ġoere 'ahi zuni hube, "E mada nidu'a rudau'ohe!"

³² E'a Efeso zamaġano butu agireġa teige'ete'e agire azaġa teite utitiro. Eġe'a vaze haġai hegote'ena'a, manoġa hidihi radu 'ouge

haḡaifone, e nagi manōḡa hidifo? Rune azaḡani'a bare ḡabodoga'e mene idaḡa reine, eme 'ahige re'uma, "Ohogore eme ruda'uma 'ahine, izidi eme ogatihi zu gagihi."☆

³³ Mene bare ḡabodi'uma rae ra'ete'e azaḡani'a zae so'oze'ete'e 'uo'i. "Za'a sau'a azaḡa teite tiburaune, ze'a zae haḡai manōḡa ruine'ohe."

³⁴ Bare evatadu zamarone duduga mo'i, ebu haḡai sau'a haḡae'ete'e modo'i. Zae bo'aḡano nu'e Badi'a aḡu'a 'ahine, e za mae mazagaroz-ifine 'ahi ra'ohe.

Bare ḡabodirote'e Ahi'a

³⁵ Rehano vase 'ahogani'a 'ahige ḡadima'uma, "Rune azaḡa'e nougenouge bare ḡabodi'uma? Ze ahiri nagiga me'uma?"

³⁶ 'Ouge ḡadimu'ete'e vazega'e kauriga! Za'a ezone ḡorau'etene, ezone a'e rahao ibite rudanadu vesu'u izigani'a garobate'ohe.

³⁷ Zae'a vuidi ga ḡau nunu ḡorau'etene, ḡuhuḡa mene ḡorau'ohe, rehano ezoga da'o ḡorau'ohe.

³⁸ Badi'a'a ane urao ezone e'e ahiri ḡuhuḡa hau'ohe, ebu ezone tibatiba ahiri ḡuhuḡa nunu zini'ohe.

³⁹ Ahiri nidu'a'e mene tiba. Vaze ahiri'e 'ahoga, butu maniḡa ahiri'e 'ahoga, nini ahiri'e 'ahoga, ebu ḡozone ahiri'e 'ahoga.

⁴⁰ Adure mone ḡauḡa ebu raha mone ḡauḡa zuni e'e. Adure mone ḡauḡa iraze'e manōḡa tauḡi, ebu ibi nunuo raha mone ḡauḡa iraze zuni manōḡa tauḡi.

⁴¹ Mada agaḡa'e manoḡa tauḡi, bato agaḡa'e ibi nunuo manoḡa tauḡi, buzuva agaḡa'e ibi nunuo manoḡa tauḡi, ebu buzuva tibatiba agaḡa'e ibi nunuo manoḡa tauḡi.

⁴² Rune azaḡa zuni e'e teige bare ḡabodi'uma. Emeḡe ahiri'e rudanadu rahao gure'etene, a'e ruhuru'ohe, rehano mene hune ruhuru'ete'e ahi'ano bare ḡabodi'uma.

⁴³ Ahirife rahao gure'etene, a'e iraḡa sau'a zu zoreḡa. Rehano bare ḡabodine, iraḡa manoḡa tauḡi zu inaraḡa re'uma.

⁴⁴ Eme vase ahiri gure'ohe, rehano ani'e vine mone ahi'ano bare ḡabodi'uma. Vase ahiri e'e reine, vine mone ahiri zuni e'e.

⁴⁵ Buka Zaḡoḡano 'ahige rae mirihiro, "Vaze ibi'a Adamu haḡairotene, ani'e ḡabone vazeḡa reiro."✧ Rehano ḡonaga vazeḡa Adamu'e ḡabone rifi'ete'e Viga reiro.

⁴⁶ Vine mone ahiri'e mene ibite ariro, rehano vase ahiri'e ibite arirote'e enogano vine mone ahi'a'e are'ohe.

⁴⁷ Vaze ibi'a'e raha hina haḡadu rahaono'o ariro. Rehano vase aheuḡa'e adureono'o ariro.

⁴⁸ Raha mone azaḡa'e raha hina haḡairote'e vazeḡa e'e heuḡa, ebu adureono'o arirote'e azaḡa'e adureono'o arirote'e vazeḡa e'e heuḡa.

⁴⁹ Raha mone irafe'e raha hina haḡairote'e vazeḡa e'e iraḡa teite tiba. E'e teige, vine mone irafe'e adureono'o arirote'e vazeḡa e'e iraḡa teigi'uma.

⁵⁰ Nego nabudi, e'a ra'eta'a'e 'ahi e'e. Modare zu ru hina haḡairote'e ahi'a'e Badi'a'a

zuhi'azi'ete'e haba'a diugoga'e mene idağa. Rudanadu ruhuratite'e gāuğa'e radiu tuğutuğu gāuğa mouga'e mene idağa.

⁵¹ Abito'i, ege'a 'u'uru tirote'e goe'a zi'uma. Mene emeğe nidu'a'e ruda'uma, rehano emeğe nidu'a gihufi'uma.

⁵² Badi'a bigoro gonagani'a ugaune, vase'a ubumaze ma'une'ete'e teige garihe fase eme gihufi'uma. Bigoroğa hudine, rune azağani'a bare gabodadu mene bare ruda'uma, ebu gabode radiu'ete'e azağa zuni zege teige gihufi'uma.

⁵³ Rudanadu ruhuratite'e ahi'a'e mene hune ruhuratite'e ahi'ano nufe huni'uma, ebu rudatite'e ahi'a'e mene hune rudatite'e ahi'ano nufe huni'uma.

⁵⁴ Rudanadu ruhuratite'e ahi'a'e mene hune ruhuratite'e ahi'ano, ebu rudatite'e ahi'a'e mene hune rudatite'e ahi'ano reite'e madağano, Buka Zağogano 'ahige mirihirote'e goe'ani'a huda'uma, "Rune ruinadu raharahaniro."☆

⁵⁵ "O rune, ga eme raharahafoga mene idağa!

O rune, ga eme sausaufoga mene idağa!"☆

⁵⁶ Eme hağai sau'a hağae'ete'e u'ano, rune'a sausaufe'ohe, ebu eme'a Badi'a goro goe'a mene egohau'ete'e u'ano, hağai sau'ani'a inara ma'ohe.

⁵⁷ Rehano eme Badi'a mazao manoga tauği rae ra'ohe. Ani'e emeğe Zuhi'a Boro Iesu Keriso u'ano, rune raharahane'ete'e inarağa rifiro.

⁵⁸ E'ano'o, ege nego nabudi, edau gigarano'i. Ago hagahagaro'i. Zuhi'a Boro gau hağaoga

iġaigā ufeta inaro'i, mazaġa za'e edeġa, zae'a Zuh'i'a Boro veize gaue'eta'a'e mene huga o'o'a.

16

Badi'a mone Azaġa veize Hadi Nu'oniro

¹ Izidi Badi'a mone azaġa veize hadi nu'one'ete'e moneo zi'ohe. E'a Galatia ekalesia mazao nougenouge haġao'i rae ihozirote'e zae zuni haġao'i.

² Fura nidu'a zamaġano mada ibi'ano zae tibati-bani'a hadi nu mae teadu nu'oni'uma. Zae'a hide'ete'e hadiġa idunaġano idane mae ti'uma. 'Ougine e'a zae vaġe amine, e'e madaġano zae'a hadi nu'onihi rae mene re'uma.

³ Ebu zae bo'aġano vase nu ohozi'uma. E amine, hadi e'e moneo ihore so'aġa eġe'a mir-ihadu ze zini'uma, ebu ze za'a nu'onirote'e hadiġa odohadu Ierusalemekalesia vaġe onamifine tuġuzi'uma.

⁴ Eġe zuni zeġe teite onamoga'e manoga reine, ze eġe teite onami'uma.

Paulo'a Ragavihi rae Toganiro

⁵ E Makedonia haba'a ibite onami'uma. Ebu Makedoni'a haba zogoradu zae vaġe ami'uma.

⁶ E zae teite mada nu radi'uma ga faġa radiu onamo nahune madaġa hauġi'uma. Ebu hena eġe'a onamite'e haba'a onamifine zae'a e danahine manoga.

⁷ Izidi e haba 'ahoga oname'ete'e ibiġano, mada tahiġa ġiaze tauġoga mene urate'ohe. Zuhi'a Boro'a idaġa reine, e zae teite mada nu radoga urate'ohe.

⁸ Rehano e'e Efeso zamaḡano radi'uma, onamo Pentikosi madaḡani'a hauḡi'uma.

⁹ Mazaḡa Badi'a'a ibi boro bohanadu e ane gau ufeta borofe haḡai'uma ebu e agirohi'ete'e azaḡa zuni ḡehaḡa.

¹⁰ Timoteo'a zae vaḡe amo'idene, ani'a mene rihau'ena'a zae teite radifine faine taufo'i, mazaḡa ani zuni eḡe teige Zuhi'a Boro gau haḡae'ohe.

¹¹ E'ano'o vase 'ahogani'a ani mene ovoe ḡiani'uma. Ani'a eḡe vaḡe baro'idene, zamaḡa roḡeḡano aroga veize faine tuḡuno'i. E ani'a ekalesia negoḡa nu teite aroga guhine'ohe.

¹² Izidi e Apolo moneo zi'ohe. Ani'a nego nu teite zae vaḡe amoga veize e ḡae ḡehaḡa niro. Nirotene, ani izidi amoga'e mene hune uratiro, rehano mada manoḡa 'ahoga horonine, ani ami'uma.

Ḡoere Ḡonaga

¹³ Tohutoho'i, fie'ete'e zamaḡano edau gi-garano'i, mene rihau'ena'a zamaze rinedo'i, zu inarano'i.

¹⁴ Badi'a zu vase zamare borofe'ena'a, gau nidu'a haḡao'i.

¹⁵ Nego nabudi, za'e Stefana ebu ane neo tiburu radiu'ete'e azaḡa moneo edeḡa. Ze'e Akaia haba'ano Iesu mazao firote'e azaḡa ibi'a, ebu Badi'a mone azaḡa danazifine inare gaue'ohe.

¹⁶ E'ano'o e inare umize'ohe, 'uguḡa azaḡa egozeno'i, ebu zeḡe teite tiburu gaue'ena'a gau boro haḡae'ete'e azaḡa nidu'a egozeno'i.

¹⁷ Stefana, Forotunato ebu Akaiko'a eḡe vāḡe arirotene, e matu'iro, mazaḡa za'e mene eḡe teite radu zamahe arirote'ea, ze'a aradu eḡe matu'oniro.

¹⁸ Zeḡe'a eḡe zama zu zae zama inarafiro zu matu'u rifiro. E'ano'o zae'a 'uguḡa azaḡa mae ḡihizadu gubazi'uma.

¹⁹ Asia haba'ano ekalesia'a zae mazao uhiu ḡoe'a tuḡure'ohe. Akila zu Pirisika ebu zeḡe neo kurau'ete'e azaḡani'a zae zamare'ena'a, zae mazao uhiu ḡoe'a tuḡure'ohe.

²⁰ 'Ahao nego nabudi nidu'a zae mazao uhiu ḡoe'a tuḡure'ohe. Za zuni nego nabudi teite kavaratite'ena'a, "Manoḡahe?" rae unihotito'i.

²¹ Eḡe Paulo'a 'evorehe hina zae veize uhiu ḡoe'a 'ahi mirihe'ohe.

²² Iniu'a Zuhi'a Boro mene zamare borofine, ani radiu tuḡutuḡu adugaḡa hidi'uma! Emeḡe Zuhi'a Boro, aro'i!*

²³ Zuhi'a Boro Iesu'a zae mazao manoḡa furenozini'eno'i.

²⁴ Keriso Iesu u'ano eme'a tiburaro 'ahine, e zae nidu'a zamare borofe'ohe. Amen.

* 16:22 16:22 *Maranata*

Buka Zaḡoḡa Ġoitore Iziga
The New Testament in the Uare language of Papua
New Guinea

Nupela Testamen long tokples Uare long Niugini

copyright © 2017-2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Uare

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Global Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2025-08-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Aug 2025 from source files dated 11 Aug 2025

c398f744-e34b-525a-a9fe-d04e84ab7b13